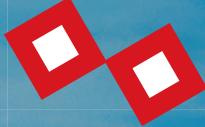

HRVATSKI PLANINAR

ISSN 0354-0650

GODIŠTE 103

ČASOPIS HRVATSKOGA
PLANINARSKOG SAVEZA
izlazi od 1898. godine

1

SIJEČANJ
2011

HRVATSKI PLANINAR

ČASOPIS HRVATSKOGA PLANINARSKOG SAVEZA

»Hrvatski planinac« časopis je Hrvatskoga planinarskog saveza. Prvi je broj izšao 1. lipnja 1898. Od 1910. do 1913. tiskao se kao podlistak naziva »Planinarski list« u časopisu »Vjenac«. Od 1915. do 1921. i od 1945. do 1948. časopis nije izlazio, a od 1949. do 1991. godine izlazio je pod imenom »Naše planine«. Časopis izlazi u jedanaest brojeva godišnje (ljeto kao dvobroj).

Nakladnik

Hrvatski planinarski savez
Kozarčeva 22
10000 Zagreb
OIB 77156514497

Preplata i informacije

Ured Hrvatskoga planinarskog saveza
tel. 01/48-23-624
tel./fax 01/48-24-142
e-mail: hps@plsavez.hr
<http://www.plsavez.hr>

Uredništvo

E-mail adresa za zaprimanje članaka:
hrvatski.planinar@plsavez.hr

Grafička priprema

Urednik d.o.o., Zagreb

Tisk

Ekološki glasnik d.o.o.
Donja Lomnica

ISSN 0354-0650

Pretraživač i digitalni arhiv

Stari brojevi »Hrvatskog planinara« u PDF formatu te tražilica s bibliografijom časopisa dostupni su na internetskoj stranici časopisa te na DVD-u u izdanju Hrvatskoga planinarskog saveza.

<http://hps.plsavez.hr>

Suradnja u časopisu

Prilozi se mogu slati posredstvom e-maila ili poštom. Prednost imaju prilozi sa zanimljivim temama koji su popraćeni boljim izborom ilustracija. Slike se mogu slati poštom ili u digitalnom formatu (e-mailom, na CD-u ili DVD-u, ali ne unutar Word dokumenata). Podrobnejne upute nalaze se na web-stranici časopisa. Uredništvo zadržava pravo kraćenja i uredničke obrade tekstova. Stavovi i mišljenja suradnika iznesena u časopisu nisu nužno stajališta Hrvatskog planinarskog saveza i Uredničkog odbora.

Glavni i odgovorni urednik

Alan Čaplar
Palmotićeva 27
10000 Zagreb
e-mail: caplar@plsavez.hr
tel.: 091/51-41-740

Urednički odbor

Damir Bajs
Darko Berljak
Vlado Božić
Faruk Islamović
Goran Gabrić
prof. dr. Darko Grundler
Branko Meštrić
Krunoslav Milas
prof. dr. Željko Poljak
Vanja Radovanović
Robert Smolec

Lektura i korektura

Željko Poljak
Robert Smolec
Radovan Milčić
Goran Gabrić

Preplata

Godišnja preplata za Hrvatsku

iznosi **150 kuna**. Preplata se uplaćuje na žiro-račun Hrvatskoga planinarskog saveza broj 2360000-1101495742, pri čemu na uplatnici ili u obrascu za plaćanje putem interneta, u rubrici »Poziv na broj«, mora biti upisan Vaš preplatnički broj.

Godišnja preplata za inozemstvo iznosi **35 eura**, a uplaćuje se na račun SWIFT: ZABA-HR2X 25731-3253236, uz poziv na preplatnički broj. IBAN za uplate iz inozemstva jest HR4123600001101495742.

Cijena pojedinačnog primjerka je 15 kuna (+ poština).

Vaš preplatnički broj otisnut je uz Vašu adresu, koja je naličnjena na omotnici za slanje časopisa. Nakon uplate i evidentiranja u HPS-u, na najlepjnici možete vidjeti naznaku o obavljenoj uplati.

Kako se preplatiti

Zainteresirani za preplatu na časopis trebaju se telefonom, e-mailom ili pismom javiti u Ured Hrvatskoga planinarskog saveza (hps@plsavez.hr, 01/48-23-624, 01/48-24-142). Preplata se odnosi na kalendarsku godinu, pa novi preplatnik nakon uplate dobiva sve brojeve tiskane u tekućoj godini. Preplata se automatski produžuje na sljedeću godinu, do opoziva. S prvim se brojem u novoj godini svim preplatnicima šalje uplatnica za preplatu.

4

Hrvatski planinarski savez u 2010. godini

14

Fansipan - najviši vrh Vijetnama

22

Bobovcu u pohode

29

Snježna avantura

Sadržaj

Članci

- 4** Nagrade najboljima u 2010.
- 6** Hrvatski planinarski savez u 2010. godini
Darko Berljak
- 14** Fansipan - najviši vrh Vijetnama
Sunčana Pasecky
- 18** Laka nogal!
Slavko Patačko
- 20** Krajolik Slapnice
Mihaela Zaher*
- 22** Bobovcu u pohode
Krešimir Bikić
- 24** Uspon na Lovćen
Orsat Žitković
- 26** Impresije s Dana planinara Šibensko-kninske županije
Ante Juras
- 29** Snježna avantura
Goran Kovačević

Info

- 32** Vojak na Učki
- 34** Zagorski planinarski put
- 34** Dr. Maks Plotnikov pod Okićem
- 35** »Planine« Petra Zoranića – prva planinarska knjiga na svijetu
www.hpd-kapela.hr
- 35** Vremeplov

Vijesti

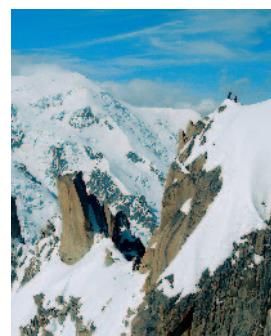
- 36** Priznanja HPS-a u 2010. godini
- 38** Orhideje na Strahinjčici i susjednim područjima
- 38** Dubravko Brusar: »Parkom prirode Medvednica«

Tema broja

Hrvatski planinarski savez u 2010. godini

Naslovnica

Visokogorci u navezu, područje Mont Blanca, foto: Alan Čaplar

- 39** Tomislav Zubčić - Zupa 1951. – 2010.
- 40** Dr. Antonija Baranović, najbolji medicinski direktor ITLS-a na svijetu
- 41** Na proslavi Martinja otvorena nova planinarska kuća na Krndiji
- 41** Uskoro otvorenje planinarskog skloništa na Skorpovcu
- 41** Europsko udruživanje planinarskih saveza
- 42** Specifične kondicijske pripreme i izvedba uspona na vrhove više od 8000 metara
- 42** Pomozimo našem suradniku u nevolji!

Nagrade najboljima u 2010.

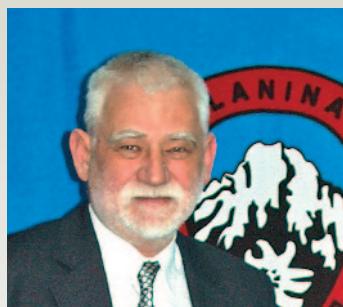
Najbolje planinarsko društvo u HPS-u: **HPD »Zagreb Matica«, Zagreb** - za niz kvalitetnih akcija u gotovo svim planinarskim specijalnostima, od raznovrsnih edukacija, brige o podmlatku, redovnih predavanja do organiziranja atraktivnih izleta i pohoda.

Najbolje organizirana akcija u HPS-u: **Vincekov pohod, PD »Bundek«, Mursko Središće** – 12. pohod održan je 24. siječnja 2010. Prema nekim podacima okupio je oko 4.000 ljudi i to je bio najbrojniji susret planinara u prošloj godini, s mnogim gostima i iz inozemstva, a bio je besrijekorno organiziran.

Najbolji upravljač planinarskog objekta: **PU »Dinaridi«, Split** – osim brige o upravljanju s čak tri planinarska skloništa, bili su nositelji izgradnje u 2010. dva nova skloništa: na Kamešnici i Dinari.

Najbolji društveni rad u svojoj planinarskoj udruzi: **Zvonko Filipović, HPD »Željezničar«, Zagreb** - zahvaljujući njegovom organizacijskom radu u 2010. godini Društvo je postiglo sjajne uspjehe u svim svojim djelatnostima (posebno uspješna planinarska škola, rješavanje problema s društvenim prostorijama, svečanosti povodom 60. obljetnice društva).

Najbolji planinarski dužnosnik: **Vladimir Horvat** – kao pročelnik Komisije za priznanja HPS-a., osim što je u 2010. sve poslove obavio kvalitetno i na vrijeme, uređio je bazu podataka (odnedavno postavljenu i na našu web stranicu) svih planinara koji su od početka rada te Komisije 1962. godine dobili neko priznanje.

Najbolji planinarski dom: **Planinarski dom Hahlić, PD »Obruč«** - njegovim preuređenjem postignut je standard koji je teško nadmašiti u našim planinarskim objektima, no još je važnije da svaki namjernik može biti potpuno siguran da će preko vikenda dom biti otvoren u bilo koje godišnje doba i po bilo kojem vremenu.

Nagrade najboljima u hrvatskom planinarstvu 2010. godine dodijeljene su na Novogodišnjoj sjednici Izvršnog odbora HPS-a 20. prosinca 2010.

Najbolja web stranica na internetu članice HPS-a:
www.hpd-kapela.hr - koja, osim preglednosti i niza korisnih linkova, ima ažuran mjesecni pregled planiranih izleta s njihovim vodičima, detaljima puta, a stranica ima i ostale zanimljive sadržaje važne za planinarsko društvo i njegov rad.

Najbolji domar:
dežurni planinari PD »Susedgrad« za planinarsku kuću »Kameni svatki« – koji nisu poznati samo po izuzetnom gostoprимstvu, već u kuću, a tako i u 2010., neprestano ulažu sredstva i podižu njenu kvalitetu.

Najbolji sponzor:
Hrvatska gorska služba spašavanja – koja je u 2010. godini putem projekta povećanja sigurnosti u planinama financirala izgradnju planinarskih skloništa na Žlabini (Kamešnica), Skorpovcu (srednji Velebit) i Rupe (Dinara).

Najveći planinarski uspjeh:
Speleološka ekspedicija Lukina jama - stotinjak speleologa iz 14 hrvatskih speleoloških udruga, te 5 iz inozemstva, osim povećanja dosegнуте dubine od 1421 m, ronili su u jezeru na dnu jame i obavili niz znanstvenih istraživanja.

Najveći doprinosi planinarskoj publicističkoj djelatnosti:
Borislav Aleraj – autor knjige »Život gorskog spašavatelja«
Alan Čaplar – autor »Vodiča HPO« i urednik zbornika HPD-a »Željezničar« povodom 60. obljetnice društva
Darko Berljak – autor knjige »Više od Everesta«

Hrvatski planinarski savez

Naša krovna planinarska udruga osnovana među prvima u svijetu, prva u ovom dijelu Europe i jedna je od najstarijih hrvatskih nacionalnih udruga. Hrvatski planinarski savez 2010. godinu zaključio je s najvećim brojem registriranih članica od svog osnutka prije 136 godina. Ukupno ih je 285, od toga 245 su planinarska društva i klubovi, 13 županijski i gradski planinarski savezi, 6 stanica vodiča te Hrvatska gorska služba spašavanja i njenih 20 stanica. U 2010. godini osnovano je 15 novih planinarskih društava/klubova: u Zagrebu (3), Ivancu (2), Metkoviću, Kninu, Dubrovniku i po prvi puta u Bujama, (u brinju je bila HPD-ova podružnica Škamnica) Brelima, Krivodolu, Veloj Luci, Svetoj Nedjelji i Vukovaru te Stanica vodiča u Karlovcu i Stanica HGSS-a u Vinkovcima. Ukupan broj članova (utvrđuje se konačnim obračunom izdanih i vraćenih članskih markica sredinom siječnja) 20. prosinca 2010. iznosio je 27.244 od toga 15.170 seniora i 11.544 mladeži i umirovljenika, što je porast od 6 % prema broju članova u 2009. godini.

Mnoge kvalitetne akcije ostvarene su na svim razinama HPS-a, od organiziranja izleta, pohoda, susreta, škola, tečajeva, natjecanja i ekspedicija do obilježavanja obljetnica i ostalih događanja iz svih naših djelatnosti.

Dani hrvatskih planinara 29. i 30. svibnja na Hahliću okupili su usprkos izuzetno lošem vremenu mnoge planinare i uzvanike. Treba odati veliko priznanje organizatorima iz PD-a »Obruč« iz Jelenja koji su preko dvije godine pripremali taj skup, uložili mnogo vremena, truda i novaca, ali sav predviđeni program nije se mogao izvesti u cijelosti zbog olujnog nevremena koje je zahvatilo to područje.

U organizaciji HPD-a »Japetić« obilježena je 16. svibnja u Rudama 135. obljetnica prvog organiziranog planinarskog izleta u Hrvatskoj i 10. obljetnica »Hrvatske planinarske obilaznice«, a nastavilo se s pohodom u Samoborskom gorju po

trasi toga prvog izleta Rude – Veliki dol – Oštrc – Plešivica.

Tradicionalni pohod na Dinaru, najviši vrh Hrvatske, održan je 7. i 8. kolovoza uz sudjelovanje preko stotinjak planinara, a na putu prema vrhu bila su i ove godine uključena oba smjera prilaza, Glavaš i Brezovac.

Početkom siječnja su na Sljemenu, šestu godinu zaredom, obavljeni vrlo zahtjevni poslovi za potrebe Svjetskog skijaškog kupa (FIS) u ženskom i u muškom slalomu. Na tim su natjecanjima, zajedno s HGSS-om, članovi HPS-a pripremili nekoliko kilometara pristupnih putova za više tisuća gledatelja, na vrlo zahtjevnom planinskom terenu, u zimskim uvjetima i po noći te zbrinuli sve kojima je bila potrebna pomoć ili podrška u kretanju.

Zajedno s JU NP »Paklenica« organizirano je za prvosvibanske praznike tradicionalno međunarodno penjačko natjecanje »Big Wall Speed Climbing« (BWSC) koje je imalo i dva dodatna atraktivna sadržaja (natjecanje djece i juniora u sportskom penjanju i festival kratkih alpinističkih filmova).

Započeta je realizacija zajedničkog srednjoročnog projekta povećanja sigurnosti u hrvatskim planinama s Hrvatskom gorskom službom spašavanja, izgradnjom planinarskih kuća i skloništa na Kamešnici, srednjem Velebitu i Dinari, koja će se nastaviti i sljedećih godina.

Kao što je uobičajeno, posljednje je tri godine sa Slavonskim planinarskim savezom i PP Papuk obilježen 11. prosinca »Svjetski dan planina«, ove godine pod geslom »Manjine i domaće stanovništvo u planinama«, i organiziran izlet »Nepoznati Papuk: Voćin – Crni vrh«.

Predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović primio je krajem listopada u svom uredu na Pantovčaku izaslanstvo HPS-a u čijem sastavu su bili članovi speleološke ekspedicije u Lukinu jamu i dužnosnici HPS-a, koji su ga izvijestili o toj akciji i svojim budućim planovima, a predsjednik

u 2010. godini

Darko Berljak, glavni tajnik HPS-a

je prihvatio pokroviteljstvo ekspedicije »Lukina jama 2011«.

Cijene članskih markica deset se godina nisu mijenjale, a tako će ostati i u 2011. godini. Sredstva prikupljena markicama koriste se u cijelosti za sigurnost, odnosno osiguranje u slučaju nesreće u planini za svakoga našeg člana (15.000 kn u slučaju smrti i 30.000 kn za invalidnost), za obnovu planinarskih objekta te za stručan rad članstva u naših 15 specijalističkih djelatnosti. Iako Ured HPS-a u posljednje vrijeme bar jednom godišnje o tome obavještava sve naše registrirane udruge, u nekim planinarskim društvima mnogi od članova i dalje nisu upoznati s nizom povlastica koje uključuje članska markica za tekuću godinu, pa ih ovdje još jednom ponavljamo. Osim osiguranja za slučaj nesreće, ostvaruje se popust od 50 % u cjeni noćenja u planinarskim domovima u Hrvatskoj, Sloveniji i dijelu BiH, popusti u nekim trgovinama planinarske opreme (Iglu šport, Vrhunac), popust u cijenama ulaznica u nacionalne parkovima u planinskim područjima te u kupnji planinarske literature u sjedištu HPS-a.

Tijela HPS-a radila su na sjednicama Glavnog i Izvršnog odbora HPS-a. Sjednica Glavnog odbora održana je 27. veljače. na njoj je, uz uobičajeni dnevni red, prihvaćen zaključni račun i određen godišnji proračun Saveza s usklađenim veličinama prihoda i rashoda u iznosu od 2.133.160 kn za tekuću godinu, od čega je pola milijuna namijenjeno radu naših stručnih i organizacijskih komisija. Izvršni odbor je na svojim sjednicama provodio odluke Glavnog odbora, na temelju proračuna odlučivao o materijalno-financijskim poslovima, koordinirao rad komisija te raspravljaо o 56 glavnih točaka dnevnog reda i šezdesetak podtočaka. Sve sjednice Izvršnog odbora imale su kvorum, a Nadzorni odbor, odnosno njegovi članovi, bili su nazočni svim sjednicama.

Od ustanova izvan HPS-a kontaktiralo se s Uredom predsjednika Republike, pojedinim ministarstvima, njihovim tijelima i dužnosnicima,

županijskim i gradskim upravama te drugim ustanovama oko pitanja povezanih s našom djelatnošću. Surađivalo se s Državnim hidrometeorološkim zavodom i javnim ustanovama nacionalnih parkova (Sjeverni Velebit, Risnjak i Paklenica) i parkova prirode (Medvednica, Papuk, Žumberak-Samoborsko gorje, Biokovo, Učka i Velebit). Odnosi s tim ustanovama ogledaju se, uz česte kontakte, i u provedbi zajedničkih akcija, održavanja tečajeva i stručnoga rada. Od Uprave za zaštitu kulturne baštine primljeno je Rješenje o proglašenju Premužićeve staze na Velebitu kulturnim dobrom, a to je nadležnom ministarstvu HPS je predložio prije tri godine. Hrvatski olimpijski odbor sufinancirao je veći dio troškova natjecanja za naše športske discipline, platilo je sve naše članarine u međunarodnim udrugama (UIAA, IFSC, ECSC i ICC), kao i plaće naših zaposlenika. Naš predstavnik sudjelovalo je u radu sjednica Skupština Hrvatskog olimpijskog odbora i Odbora neolimpijskih sportova.

Na međunarodnom planu, u Asocijaciji planinarskih saveza (UIAA) HPS je sudjelovao u radu njegove Opće skupštine u Bormiju (Italija). Prije skupštine je na inicijativu Planinske zveze Slovenije održan neslužben sastanak predstavnika planinarskih saveza balkanskih država na kojem

ALAN ČAPLAR

Uzvanici na svečanoj godišnjoj sjednici Izvršnog odbora HPS-a 20. prosinca

su razmijenjena iskustva s pojedinim planinarskim djelatnostima i možebitnim oblicima buduće suradnje, a nakon skupštine je na poticaj Cluba Alpino Italiano (CAI) održan inicijativni sastanak za udruživanje europskih planinarskih saveza. Za razliku od sličnih djelatnosti, nacionalni planinarski savezi nemaju svoju europsku federaciju. Iznesena su tri osnovna prijedloga: prvi da se osnuje Europska planinarska federacija u okviru UIAA (Međunarodne svjetske planinarske federacije); drugi, da se zainteresirani planinarski savezi uključe u postojeći Club Arc Alpin, planinarsko udruženje osam alpskih država čije je sjedište u Münchenu i, treći, da se u okviru Europskog parlamenta u Bruxellesu osnuje radna skupina »Mountains of Europe« koja bi za zemlje članice i zemlje kandidata za EU, ovisno o problematiki, incirala i zastupala zajedničke planinarske interese u raspravama i donošenju propisa iz tog područja. HPS treću opciju smatra najboljom. Iz zemalja članica i kandidata za EU imenovana je sedmero-člana radna skupina za razvoj tog projekta, u čijem sastavu je i predstavnik HPS-a.

U natjecateljskim športovima (športsko penjanje i ledno penjanje) nastupale su ženske

i muške hrvatske reprezentacije na svjetskim i europskim prvenstvima, na nekoliko svjetskih kupova i drugim međunarodnim natjecanjima u postojećim kategorijama. Više desetaka natjecatelja i natjecateljica uključeno je u kategorizaciju hrvatskih športaša, a od ove godine su po prvi puta članovi HPS-a uvršteni u godišnje programe HOO-a za finansijsku potporu sportaša mlađih dobnih kategorija.

Odnosi s novinskim i elektronskim medijima u 2010. ostvarivani su najčešće povodom održavanja pojedinih akcija. Većim publicitetom popraćeni su Dani hrvatskih planinara, BWSC u Paklenici, a posebno ekspedicija u Lukinu jamu na Velebitu. Članci o našim djelatnostima objavljivani su u Večernjem, Jutarnjem i Novom listu, Vjesniku, Slobodnoj Dalmaciji, u drugim novinama i raznim časopisima, ali i u vijestima, reportažama i emisijama na nacionalnim i lokalnim TV postajama te na mnogobrojnim internetskim portalima i web stranicama u Hrvatskoj i inozemstvu.

Kontakte s 285 članica obavljali su zaposlenici HPS-a i članovi tijela HPS-a izravno na pojedinim susretima na terenu, putem prijama stranaka u Uredu HPS-a, telefonskim razgovorima, dopisi-

vanjem e-poštom, objavama u časopisu »Hrvatski planinar« i preko dopisa upućenih na naša društva i klubove oko aktualnih tema, objašnjenja pojedinih pitanja, obavijesti o akcijama i prijedloga za bolju suradnju. Brojnost udruga i naši raznovrsni sadržaji kod svih tih kontakata zahtijevaju mnogo vremena. U 2010. godini predstavnici HPS-a bili su na stotinjak događaja -osnivačkim i redovnim skupštinama, raznim proslavama i ostalim akcijama koje su organizirala planinarska društva, županijski savezi i stručne komisije.

Godišnji prihod prema pokazateljima sredinom prosinca bit će točno u okviru proračuna koji je usvojio Glavni odbor HPS-a, dakle preko dva milijuna kuna. Zbog višegodišnjega brižnog poslovanja postoji vrlo važna novčana pričuva za naredno razdoblje u kojem HPS ni najmanje neće biti ovisan od općih nepovoljnih gospodarstvenih uvjeta u Hrvatskoj. Prihodi od članskog materijala iznose samo četvrtinu ukupnih prihoda, a u proračunu HPS-a od tih sredstava namiruju se isključivo namjenski rashodi (uplaćeno se u cijelosti vraća onima koji su to uplatili i to kroz osiguranje u slučaju nezgode i stručni rad 15 komisija HPS-a u kojem sudjeluje više tisuća naših članova).

Ured HPS-a sa svoja tri profesionalna djelatnika obavlja sve svoje zadaće i poslove, a nerijetko i one koje nisu mogli riješiti ostali dužnosnici ili pročelnici komisija. Ured HPS-a je članstvu, ali i ostalim zainteresiranima, pružao obavijesti o planinama i planinarstvu, brinuo se o pretplati i financijskim poslovima izdavanja našeg časopisa, kontaktirao s raznim ustanovama i pravnim osobama izvan HPS-a, mnogobrojnim udruženim članicama u vezi s članskim materijalom i ostalim pitanjima naše organizacije, suradivao s komisijama HPS-a te vodio složeno vlastito poslovanje kroz planiranje, nabavu i prodaju planinarske literature, ugovaranje najamnina i sponzorstva te obavljanje ostalih poslova, kako bi se osigurali dodatni izvori prihoda.

Časopis »Hrvatski planinar« izlazio je redovito i na vrijeme, s ažurnim vođenjem evidencije pretplatnika. Zaprimljene su stotine različitih priloga, a objavljeno ih je oko petsto. Naklada se kreće, ovisno o dijelu godine, između 1800 i 1900 primjeraka, a uz određen broj besplatnih primjeraka i primjerka za razmjenu, broj pretplatnika u 2010. godini bio je 1759. Stalan je problem naplate

pretplate za gotovo istih stotinjak neplatiša i oko pedesetak naših članica. Stvarni troškovi izdavanja časopisa nešto su veći od prikupljenih pretplata, a razlika se nadoknađuje prodajom oglasnog prostora i sufinanciranjem časopisa iz drugih izvora. Pozivamo sve čitatelje, ali i planinarske dužnosnike, posebno pročelnike komisija HPS-a, da se još redovitije javljaju svojim člancima, izvještajima i vijestima u »Hrvatski planinar«, kako bi svi važniji događaji i planinarske akcije koje se organiziraju u Hrvatskoj bile što bolje predstavljene planinarskoj javnosti te ostale trajno zabilježene.

Uvijek ističemo da je raspon djelatnosti HPS-a jedinstven između devedesetak nacionalnih planinarskih saveza u svijetu, jer se ostvaruje kroz rad čak 15 stručnih i organizacijskih komisija. Komisije su izvele oko 450 akcija, ekspedicija, pohoda, susreta, škola, tečajeva, seminara, vježbi, predavanja i natjecanja, na kojima je sudjelovalo oko četiri tisuće naših članova. Tu činjenicu navodimo zato što znatan dio našeg članstva svoj boravak u planinskoj prirodi ne provodi samo rekreativno, već ga osmišljava stručnom i društveno korisnom djelatnošću. Slijedi kratak **opis rada komisija HPS-a u 2010. godini**.

Planinarski putovi. Održano je sedam sastanaka komisije. Za HPO je podijeljeno 266 priznanja, od kojih je Brončanu značku primilo 85 planinara, Srebrnu 62, Zlatnu 38, Posebno priznanje 37, Visoko priznanje 23 planinara i Najviše priznanje 21 planinar. Za VPP primilo je značku 44 planinara, a za Velebitsku obilaznicu njih 8. Organizirana su tri tečaja za markaciste za područje Zagreba, Dalmatinske zagore, Dalmacije i Slavonije s ukupno 79 sudionika, koji su primili iskaznicu »Markacist HPS-a«. Održano je sedam sastanaka sa županijskim planinarskim savezima i povjerenicima za planinarske putove u pojedinim društvima, na kojima je bilo 108 sudionika. Izrađeno je 11 metalnih žigova, a od toga ih je osam postavljeno na kontrolne točke HPO-a. Održani su sastanci s predstvincima PP Žumberak – Samoborsko gorje i PP Medvednica. S tvrtkom »Navigo sistem« Komisija surađuje u dogоворима o izradi zemljovida i snimanju tragova planinarskih putova GPS uređajima. U akcijama Komisije, odnosno pregleda budućih planinarskih obilaznica i putova, sudjelovala su 34 člana.

ALAN ČAPLAR

Predsjednik Izvršnog odbora HPS-a Vladimir Novak i predsjednik HPS-a prof. dr. sc. Hrvoje Kraljević

Gospodarstvo. U nastojanju za upoznavanje sa stvarnim stanjem i relevantnim podacima planinarskih objekata u Hrvatskoj, Komisija je pokušala obaviti anketu s njihovim upravljačima, ali je nažalost odziv opet bio vrlo slab. GIS baza s dobivenim podacima je ažurirana koliko je to bilo moguće. Raspisan je natječaj za dodjelu novčanih sredstava za obnovu, održavanje i izgradnju planinarskih objekata. Javili su se upravljači 13 objekata, a novac je dodijeljen, prema ispunjenim uvjetima, za njih 9 u ukupnom iznosu od 121.248,95 kuna. Kontroliran je utrošak materijala prema natječaju iz 2009. godine. Naručene su i izradene table za 8 objekata, od kojih je 6 novoootvorenih. Započela je obnova Rossijevog skloništa, no svi radovi još nisu završeni. Komisija je tražila od upravljača objekata da prikupljaju dokumentaciju za njihovu uknjižbu. Radi se i na prijedlogu promjene Pravilnika o upravljanju i poslovanju planinarskim objektima u HPS-u. Preko arhitektonskog biroa izrađen je prijedlog projekta proširenja Doma na Zavižanu. Redovno se ažuriraju podaci o planinarskim objektima na webu HPS-a i sa zadovoljstvom se može reći da 2010. godinu organizirano hrvatsko planinarstvo završava sa svojih 150 planinarskih objekata, što je najveći broj dosad. Samo u posljednje dvije godine izgrađeno je novih 11 objekata (4 kuće i 7 skloništa).

Promidžba i izdavačka djelatnost. Početkom godine darovana je na svečanosti u Naci-

onalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu digitalizirana građa »Hrvatskog planinara«. Time je na časopis ujedno ušao na NSK-ov portal digitaliziranih časopisa te je omogućeno da se cjelokupna digitalizirana građa dalje kvalitetno čuva i unutar NSK-a. Tijekom godine izrađena je dodatna količina DVD-a s digitaliziranim »Hrvatskim planinarem« za prodaju, budući da je prva naklada bila brzo potrošena. Web stranica HPS-a ponovno je bilježila rekordnu posjećenost, ali je tijekom godine imala i neželjenih zastoja u radu. U izdavačkoj djelatnosti tiskan je Vodič HPO-a, dodatna naklada od 1000 primjeraka Dnevnika HPO-a, a kao rezultat ekspedicije na Everest 2009. tiskana je knjiga »Više od Everesta« koja je izašla na prijelazu iz prošle u ovu godinu u suzdvatu s izdavačkom kućom »Libricon«. Kao i prošlih godina, tiskani su zidni kalendari za 2010. godinu. Najava akcija članica HPS-a u kalendaru pokazala se vrlo praktičnom i korisnom, jer su na taj način informacije o pohodima i sličnim akcijama postale lako dostupne svim hrvatskim planinarama. Komisija je pomagala našim planinarskim društvima u uređivanju i pripremi njihovih publikacija (Zbornik HPD-a »Željezničar« i dnevnik »Od vrha do vrha« povodom njihove 60. obljetnice, te dnevnik »Najviši vrhovi hrvatskih županija« i novi broj časopisa »Speleolog«). Međunarodna suradnja na području izdavaštva ostvarena je prema Italiji i BiH na pripremi izdanja »Escursionismo in Croazia« (planinarski vodič na talijanskom po hrvatskim planinama) te na pripremi knjige »Planinarstvo« (sveučilišni udžbenik Fakulteta za sport i tjelesni odgoj Univerziteta u Sarajevu). Za potrebe promidžbe HPS-a tiskan je plakat za »Dane hrvatskih planinara«. Suradivalo se s Komisijom za speleologiju i Komisijom za vodičke tematike.

Speleologija. Članice Komisije za speleologiju HPS-a organizirale su 312 speleoloških ekspedicija, logora, istraživanja ili posjeta speleološkim objektima u Hrvatskoj te sudjelovali u desetak speleoloških ekspedicija, istraživanja, stručnih i znanstvenih skupova u svijetu. Održano je 5 redovitih sastanka Izvršnog odbora Komisije. Održani su speleološki ispit za 12 kandidata, koji su stekli naziv speleolog. Održane su speleološke škole prema programu Komisije u 9 speleo-odsjeka,

na kojima je školovan 91 pripravnik. Organiziran je niz seminara i skupova s međunarodnim sudjelovanjem i u suradnji sa speleološkim udrugama, HSS-om i HGSS-om. Na speleološkoj ekspediciji »Lukina jama 2010« sudjelovalo je stotinjak speleologa iz 14 hrvatskih speleoloških udruga, te kolege iz Bugarske, Engleske, Slovačke, Češke i Španjolske. Ovo je bila jedna od najzahtjevnijih speleoloških ekspedicija ove godine u Europi s obzirom na logistiku i transport velike količine opreme na dno jame, u uvjetima niskih temperatura i znatne vodene aktivnosti. Rezultati ekspedicije su speleorонenje u jezeru na dnu jame, izrada novog speleološkog nacrta i znanstvena istraživanja koja obuhvaćaju podzemnu faunu, hidrogeološka, fizikalno-kemijska i druga svojstva jame. Nova je dubina jame 1421 metar, a ukupna duljina 3731 m, čime se jama nalazi na petnaestom mjestu po dubini u svijetu. Organizirani su speleološki logori na Crnopcu, Cetini, sjevernom i južnom Velebitu, Kapeli, Braču, Omiškoj Dinari i Biokovu te niz istraživanja u suradnji s više ustanova za zaštićena područja. Jamski sustav Kita Gaćešina-Draženova puhaljka produljen je na 18.172 m ukupne duljine (13.837 m horizontalne). Time je taj sustav postao po horizontalnoj duljini druga, a po stvarnoj duljini prva špilja u Hrvatskoj. Nastavljena je intenzivna suradnja sa speleološkim organizacijama u svijetu. U organizaciji članica KS HPS-a bili su u posjetu hrvatskim špiljama ili u zajedničkim istraživanjima speleolozi iz desetak europskih zemalja. U okviru znanstvenih i stručnih aktivnosti članica Komisije izrađeno je, pored geoloških, fizikalno-kemijskih i bioloških istraživanja, više elaborata u okviru projekata inventarizacije, u suradnji s javnim ustanovama nadležnim za područja na kojima su izvedena istraživanja. Surađivalo se s Hrvatskim prirodoslovnim muzejom, PMF-om, Državnim zavodom za zaštitu prirode, HBSD-om i dr. Usvojen je novi Pravilnik Komisije.

Alpinizam. Održana su četiri natjecanja Hrvatskog kupa u lednom penjanju, i to u Ogulinu, Rijeci, Bjelovaru i Zagrebu, s 25 natjecatelja. Hrvatska reprezentacija u lednom penjanju nastupala je natjecanjima u Sloveniji, na Svjetskom kupu u Italiji i Švicarskoj, a najbolji predstavnik toga športa u Hrvatskoj osvojio je na »Pray for Ice« u Austriji treće mjesto u ukupnom poretku.

Sredinom ožujka održan je u Alpama, u okolici Chamonixa, logor Komisije s osam sudionika. Na njemu je ispenjano nekoliko poznatih i teških klasičnih alpinističkih smjerova u Les Droites, Les Courtes, Aigulle Verte i Mont Blanc du Tacul. Dva su alpinista u svibnju sudjelovala na poznatom međunarodnom skupu penjača u organizaciji BMC-a u Engleskoj. Nakon više od petnaest godina ponovo je održan ispit za instruktore i demonstratore alpinizma (ljetni dio) u Paklenici, na kojem je sudjelovalo 20 kandidata, a istovremeno je održan i seminar. Sedam alpinističkih odsjeka i klubova održalo alpinističke škole, čiji je plan i program odobrila Komisija. Ljetne alpinističke škole održalo je pet alpinističkih odsjeka (Željezničar, Velebit, Glas Istre, Dubovac i Zagreb-Matica) i dva kluba (RAK i Zadar) s ukupno preko sto polaznika. Održana je i jedna zimska alpinistička škola s 8 polaznika (RAK). Dovršen je i usvojen novi Pravilnik Komisije.

Vodići. Na Svjetskom kupu u skijanju na Sljeme radilo je i dežuralo 39 pripadnika Komisije za vodiče. Održan je skijaški tečaj za 16, zimski tečaj za 20, ljetni tečaj za 20 i dva tečaja za vodiče društvenih izleta s ukupno 38 polaznika. Održani su ispit za vodiče društvenih izleta (40), pripravnike (12) i vodiče ljetnih pohoda (6) te XXVI. Zbor vodiča u Tuku. Koordiniran je rad stanica, a održana su tri sastanka Komisije. Članovi vodičke službe su u svojim društvima ili za više njih vodili izlete po hrvatskim i europskim planinama.

Planinarsko skijanje. Taj skupi i naporni sport trenutno u Hrvatskoj nema natjecatelja koji može postignuti neki značajniji rezultat na svjetskom i europskom prvenstvu, pa se stoga na njih nisu ni prijavljivali. Nadajmo se da će uskoro neka nova generacija, nakon tečajeva, treninga i priprema u hrvatskim planinama koje organizira Komisija za planinarsko skijanje, intenzivnije uključiti u međunarodna natjecanja.

Sportsko penjanje. Održano je 14 natjecanja na nacionalnoj razini (prvenstvo i kup Hrvatske) u boulder, brzinskoj i težinskoj kategoriji za seniore i mlade kategorije. Održana su u Zagrebu, Puli, Rijeci, Pazinu i Splitu. Državne reprezentacije nastupile su četiri puta: mlada na Svjetskom prvenstvu u Škotskoj, Svjetskom kupu u Kranju i Petzen Trophyju u Austriji, na kojem je zabilježen dosad najuspješniji nastup reprezentacije: osvojene

su 3 brončane medalje u ukupnom poretku, jedna srebrna u ukupnom, zatim srebro u težinskom, zlato u brzinskom, zlato u težinskom i bronca u brzinskom natjecanju. Seniorska reprezentacija nastupila je na Europskom prvenstvu u Austriji. Održan je vrlo uspješan seminar s 11 sudionika i ispit za instruktore u Zagrebu te usvojen novi Pravilnik Komisije.

Komisija za zaštitu prirode. Početkom godine Komisija se bavila zaštitom proljetnica putem predavanja u planinarskim društvima i dijeljenja letaka građanstvu. Kao što je godinama uobičajeno, organizirana su predavanja i tribine za građanstvo, u školama i planinarskim društvima povodom Dana vode, Dana planeta Zemlje i Svjetskog dan čistih planina (suradnja s Ecogreenom), a na Dan biološke raznolikosti organizirana je akcija u NP Krka. Nastavljena je suradnja s MZOPU-om na pripremi projekta nevladinih organizacija u zaštiti prirode i sudjelovanje u radu tog Povjerenstva. Promovirana je zaštite planinske prirode u novinama, na televiziji i radiju. Posebna je pažnja posvećena edukaciji, prije svega mlađih, te širenju kruga planinara zainteresiranih za zaštitu planinske prirode koji će svojim znanjem pridonositi u svojim društвima na zaštiti prirode i održivom razvoju. U izvedbama akcija Komisije sudjelovalo je oko 550 planinara.

Komisija za školovanje. Prema poslanim programima, popisu instruktora, predavača i izvještaja o održanim planinarskim i stručnim školama članica, Komisija je poslala organizatorima oko 1000 diploma HPS-a za planinarske i specijalističke škole. I dalje se provodi niz obveznih postupaka za početak rada Planinarskog Učilišta: postizanje minimalnih tehničkih uvjeta prostora, pribavljanje raznih atesta i dozvola, donošenje potrebnih pravilnika te usklajivanje nastavnog programa prema standardima takvih ustanova s Agencijom za obrazovanje odraslih, što su preduvjeti za dobivanje dopusnice, odnosno konačnog rješenja o početku rada Učilišta koje izdaje Ministarstvo znanosti obrazovanja i športa.

Komisija za suradnju s upravama zaštićenih planinskih područja. Prema potrebama Komisija je koordinirala rad komisija koje s dužnosnicima Saveza i Uredom HPS-a surađuju s upravama nacionalnih i parkova prirode te ostalim upravama zaštićenih planinskih područja.

Komisija za visokogorske uspone, daleka planinarska putovanja i pohode. Planinarskim društvima i ostalim korisnicima u HPS-u davala je mišljenja, savjete i kontakte za njihove akcije u Turskoj, Pakistanu i Nepalu te pomagala prilikom ishodišta ulaznih viza i drugih potrebnih dozvola u nekim od tih država.

Priznanja. Na osam sjednica obrađeno je 207 prijedloga, a na skupštinama naših članica i u drugim svečanim prilikama dodijeljena su sljedeća priznanja HPS-a: 15 plaketa, 26 zlatnih, 47 srebrnih i 98 brončana znaka HPS-a. Pripremljen je potpun popis nagrađenih planinara u posljednjih 50 godina i objavljen na web stranici HPS-a.

Povijest planinarstva. Nastavljeno je prikupljanje građe za alpinističku zbirku u Ogulinu i pokrenuta inicijativa za proširenjem prostora u Zavičajnom muzeju.

Statutarna, kadrovska i normativna djelatnost. Komisija je prema zahtjevima i potrebama pregledavala i davala mišljenja za ugovore, pravilnike i druge dokumente za Ured HPS-a, komisije HPS-a te njegov Izvršni i Glavni odbor. Očitavala se o pojedinim odredbama raznih zakona važnih za planinarstvo.

Hrvatska gorska služba spašavanja. Početkom 2010. godine obilježena je 60. obljetnica organiziranoga gorskog spašavanja u Hrvatskoj. Služba je osnovana u HPS-u i do prije 8 godina djelovala je kao njegova stručna komisija. Danas je samostalna pravna osoba s javnim ovlastima, ali statutarno i zbog niza zajedničkih interesa, HGSS je i dalje čvrsto povezan s HPS-om. U HGSS-u djeluje preko 500 osoba, koje su i dalje obvezno članovi planinarskih društava, a kao pripadnici HGSS-a predstavljaju najškolovaniji i najspremnniji dio članstva HPS-a. U posljednje vrijeme su našim planinarskim društvima nekoliko puta ponuđena predavanja instruktora HGSS-a i terenske vježbe u želji za proširenjem znanja i povećanja sigurnosti našeg članstva. U 2010. godini obavljeno je preko 800 akcija spašavanja, ne samo u planinama već i na svim ostalim neurbanim područjima na kojima se može upotrijebiti spašavateljska oprema, tehnika i iskustvo gorskog spašavanja. Uz redovnu djelatnost spašavanja i zbrinjavanja unesrećenih, održavanja vježbi, tečajeva, ispita za gorske spašavatelje i izgradnje infrastrukture, članovi su dežurali na skijalištima i u planinskim nacionalnim

ALAN ČAPLAR

parkovima te na većim akcijama HPS-a. Služba ima stabilan izvor financiranja iz državnog proračuna te vrlo visoki status i opće uvažavanje u našem društvu.

Iako je pregled rada tijela i Ureda HPS-a, komisija i ostalih djelatnosti iznesen u vrlo sažetom obliku, može se reći da će i 2010. godina ostati zabilježena kao još jedna uspješna godina organiziranoga hrvatskog planinarstva. Tome treba pribrojiti rekordan broj udruženih društava/klubova u HPS-u, najveći broj planinarskih objekata i najveći broj članova od 1990. do danas. Prema planu i proračunu ostvareni su svi prihodi i rashodi u ne baš povoljnim gospodarskim uvjetima. Sigurni smo da će se usprkos najavi nastavka domaće recezije, taj trend stalnog rasta broja udruga i ukupnog članstva, ali još važnije i kvalitete postignutih rezultata organiziranog hrvatskog planinarstva, nastaviti i u 2011. godini.

Uz uspjehe uvek spominjemo i činjenice s kojima nismo zadovoljni. Ponekad se neki poslovi ne mogu obaviti na način koji bismo željeli. Pojedina planinarska društva ne plaćaju članski materijal ili to čine s velikim kašnjenjem, iako se ta sredstva kroz akcije komisija i plaćanjem police osiguranja vraćaju njihovom članstvu. Rad nekih planinarskih specijalnosti obavlja se bez koordi-

nacije s komisijama tih djelatnosti ili suprotno važećim pravilnicima. Još uvek nismo zadovoljni općim statusom planinarstva u našem društvu, posebno u vezi s planinarskim objektima i planinarskim putovima - infrastrukturom kojom, osim našega članstva, koriste i drugi. Pokušavamo uvjeriti nadležna ministarstva o našim specifičnostima, odnosno teškoćama koje se ogledaju u provedbi nekih zakona i propisa iz područja turizma i ugostiteljske djelatnosti. Mislimo da se mogu postići još bolji rezultati u našoj organiziranosti i ciljevima kojima težimo. Velik je i sve izraženiji problem pad interesa i volje za volonterski rad u komisijama i tijelima HPS-a. Želja nam je i bolja suradnja s planinarskim društvima, županijskim i gradskim planinarskim savezima, odnosno da nam oni, ali i pojedinci, češće pišu o svom radu, problemima i prijedlozima, kako bismo ih pokušali zajednički riješili na dobrobit svih hrvatskih planinara.

Dužnosnicima, pročelnicima i članovima komisija, zaposlenicima i suradnicima te planinarskim udrugama i svim planinarima HPS-a zahvaljujemo na njihovom djelovanju u hrvatskim i inozemnim planinama, podzemnom svijetu, ali i zalaganju u mnogim ustanovama i tijelima, čime su pridonijeli da je i 2010. godina bila planinarski vrlo uspješna.

Fansipan

najviši vrh Vijetnama

Sunčana Pasecky, Jastrebarsko

Hoang Lien, najveći planinski lanac u Vijetnamu, koji su Francuzi nazvali Tonkinškim Alpama, nalazi se na sjeverozapadu te dalekoistočne zemlje. Osim po prekrasnoj prirodi, Hoang Lien poznat je i kao prostor opasnosti od malarije. Ti zeleni, slikoviti krajolici podjednako privlače zaljubljenike u prirodu i sve one koji se žele rashladiti od tropskih temperatura. Putujući sjeverozapadom Vijetnama neprestano sam bila okružena planinama na čijim se padinama prostiru rižine terase. Pejzaži su me ostavljali bez daha!

Najviši vrh Vijetnama, Fansipan (3143 m), često nazivan i »Krovom Indokine«, nije izdaleka uočljiva, izdvojena planina, poput većine drugih planina u svijetu. Skriva se iza najvišega cestovnog prijevoja u Vijetnamu Tram Ton Passa (1900 m), 19 km jugozapadno od gradića Sape. Oni koji ga očekuju, vjerojatno će ga primijetiti iza zavoja dok se autobus vuče uobičajeno razvorenom makadamskom cestom. Ostalima ostaje nada da neće propustiti pogled na veličanstvenu planinu koja kao da je izašla iz sage o Frodu i ekipi iz Gospodara prstenova.

Putujem miniautobusom iz Lao Chaua prema Sapi. Bus je prepun Vijetnamaca, od kojih su neki vrlo iskusni šverceri i prenose robu preko obližnje vijetnamsko-kineske granice. Kad sam iznenada začula jednoglasan uzdah, bacila sam pogled kroz prozor i vidjela ogromnu zelenu planinu koja para oblakе. Prizor je bio magičan, a energija posebna. Odmah sam znala da želim biti tamо! No, Fansipan se ponovno skrio.

Po dolasku u Sapu, koja je danas središnje mjesto za različite trekking ture po sjeverozapadu Vijetnama, lako sam našla agenciju koja je vodila na Fansipan. Zanimljivo je spomenuti da su Francuzi početkom dvadesetog stoljeća izmjerili Fansipan kao najviši vrh Indokinskog poluotoka (Vijetnam, Laos, Kambodža), kada su ga vjerojatno i osvojili.

Nakon ratnih pustošenja i dugogodišnje potpune izoliranosti tih krajeva, Fansipan je 1991. osvojio vijetnamski vojni časnik Nguyen Thien Hung – i to tek iz trinaestog pokušaja! Put kroz nepriступačnu džunglu napokon mu je pokazao mali dječak iz plemena Crnih Hmonga, u stopu praćen svojim planinskim kozama. Pošto je Nguyen osvojio Fansipan, vrh je postao sastavni dio trekinga iz Sape. Između ostalog, prije sam čula da se za vedrih dana s vrha može vidjeti obližnja Kina te da se na putu do vrha mogu susresti majmuni, zmije i svi ostali živopisni stanovnici tropa.

Odabrala sam dvodnevni uspon, s vodičem. Nisam se imala vremena baviti istraživanjem kako da odem sama do vrha.

Bakanalije na putu prema Fansipanu

Prema vrhu smo krenuli ujutro. Krenulo nas je šestero, a s nama vodič i dva nosača koji su nam nosili hranu. Teren je prekrasan: na sve strane otkrivaju se pejzaži koji neodoljivo podsjećaju na pravu džunglu iz priča. No, ipak to nije ni »dž« od one džungle iz filmova o Indiana Jonesu – već samo nešto na što Prigorci nisu navikli.

Prvi dio puta zaista je lagan, a tek iznad 2300 metara, gdje je obično vrijeme za ručak, put postaje strmiji i skliskiji.

Vijetnamci obožavaju Fansipan. Susreli smo četrdesetak Vijetnamaca koji su se ponosno vraćali s vrha. Dio logistike spremao im je bakanalije – i to kakve! Na ražnju su se vrtjele kokoši s kriještama, guske, tipični crni vijetnamski odojci... Napacali su neku životinju tako obilno da je bila potpuno neprepoznatljiva. Toliku količinu mesa u životu nisam vidjela! Sve naše vatrogasne zabave i slične veselice mogu se posramiti pred slavljeničkim ručkom gladnih vijetnamskih planinara. Kao dio svoje uobičajene zabave nahuškali su dva psa na borbu pa sam tako na putu prema vrhu imala priliku gledati i borbu pasa. Zaista uzbudljivo. U

Odmorište na 2300 metara

kampu je bila pripadnica manjinske skupine Crnih Hmonga, odjevena u narodnu nošnju, da upotpuni doživljaj. Vodič nam je na raširenoj plastičnoj foliji posložio po pecivo, sirni namaz, rajčicu, krastavce i bananu za svakog. Nije da smo ostali gladni, ali se nismo ni najeli.

Poslije ručka nastavili smo hodati prema skloništu na visini od 2800 metara, u kojem smo planirali prenoći. Taj je dio puta strm, vlažan, uglavnom okružen bambusovom šumom, a prolazak olakšavaju ljestve postavljene na svakom strmom ili opasnom mjestu. Ali večera je bila sjajna! Riža je neizostavna i najvažnija jer jamči da nitko neće ostati gladan. A sve ostalo, od piletine pa do tofua, bilo je preukusno. Za kraj smo nazdravili obveznom rižinom rakijom, računajući da će ona ubiti sve bakterije.

Spavali smo u limenom skloništu. Sutradan je hrpa ljudi išla na Fansipan pa su neki spavali i u šatorima. Baš sam im zavidjela! Prije spavanja ložila se vatra da rastjera životinje i lupalo se po limenom krovu do dugo u noć. Pretpostavljam da su samo lokalci stražarili, budući da nama o tome nitko ništa nije govorio. Ipak, bila sam budna i sasvim spremna za stražu jer se nije moglo spavati.

Čas ti je vruće, pa ti je hladno, pa se nećeš skidati da ne izazoveš lančanu reakciju, a bili smo stisnuti kao sardine. Radije bih lupala po krovu ili brojila zvijezde, no budući da to nije bilo moguće, središala sam dojmove. U svakom slučaju, došla su napokon četiri sata – dobro jutro... hvala Bogu.

Put prema vrhu

Juhica u kojoj je bilo jaje na oko bila nam je savršen doručak prije uspona na vrh. Završni uspon do vrha bio je najzahtjevniji dio ture jer je put strm i sklizak. Ipak, Fansipan nije tehnički zahtjevan. Možda je malo iscrpljujući, jer većina Europljana nema često prilike hodati po takvom tipu zemljišta. Naša izdržljivost nije prilagođena količini vlage, koja ovdje ubija volju za životom. U revijalnom tonu htjela sam se čim prije teleportirati na vrh, ali sam se ipak polako i pristojno gegala.

Tolerancija je valjda znak kulture. Budući da je naše društвance bilo prilično raznoliko, takva je bila i naša fizička spremnost. Nije važno, podnosim sve, cupkam po džungli, vjerujem u vijetnamske priče i čekam vrh. A na vrhu... ludilo! Svuda oko nas sve je samo meko i bijelo, uronjeni smo u gust oblak u kojem nisam vidjela ni vlastita koljena.

SUNČANA PASECKY

Odmor uz lulu od bambusa

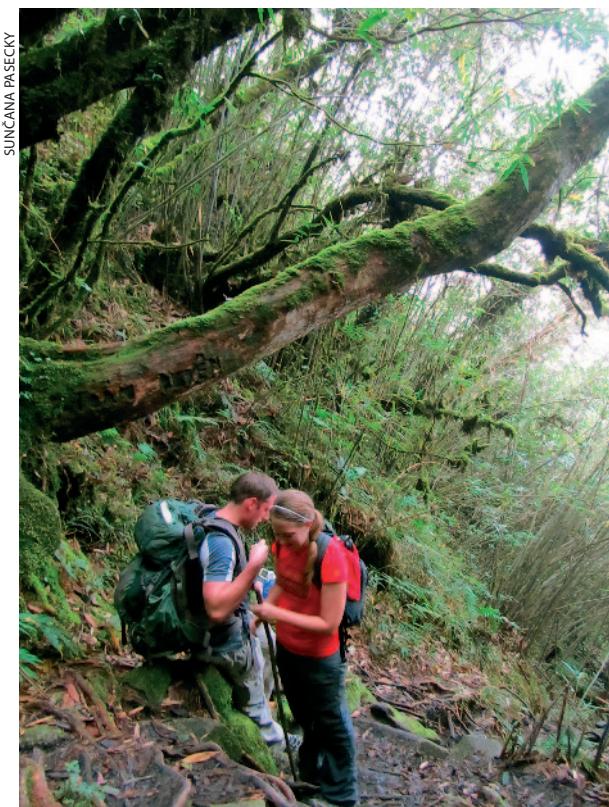
Vjerovati ili ne?

A o komarcima da i ne govorim – svatko će vam reći da ih nema. Općenito, u Vijetnamu »nema ničega što bi vaše putovanje i na djelić sekunde učinilo neudobnim«. »Vijetnam je sigurna i napredna zemљa,« reći će vam svaki Vijetnamac i zato ih toliko silno volim. U svakom slučaju, komarci na Fansipanu prilagodili su se razmišljanjima Vijetnamaca koji tvrde da ih nema. Naime, komarci koje sam upoznala na planini bili su nevidljivi i nečujni. Dok sam hodala, razmišljala sam: »Gle, pa ovo je zbilja super, hodam po džungli, a komaraca nema, ovi su mi šašavi Vijetnamci valjda prvi put rekli istinu.« Ali, vraga su rekli istinu: na spustu sjednemo na livadu, malo se opustim i osjetim onaj profinjeni svrbež... Pomislim: »To je neki stari

Francuzi su početkom dvadesetog stoljeća izmjerili Fansipan kao najviši vrh Indokinskog poluotoka, kada su ga vjerojatno i osvojili. Nakon ratnih pustošenja i dugogodišnje potpune izoliranosti tih krajeva, Fansipan je 1991. »prvi« osvojio vijetnamski vojni časnik Nguyen Thien Hung – i to tek iz trinaestog pokušaja

Zanimalo me je kako mi izgledaju gojzerice pa sam morala čučnuti jer je s udaljenosti od metar i šezdeset vidljivost bila – čista nula. Super! Kina kao na dlanu! Ma prekrasno! A tu je bilo i petero Vijetnamaca koji su ispijali šampanjac, slikali se valjda dvadeset minuta, sa zastavom, bez zastave, sa šampanjcem, bez šampanjca, skupno, pojedinačno, u svim mogućim pozama, s pet aparata... U biti su bili ekspresni! Mislila sam: »Evo ti ga na, vijetnamska rapsodija nastavlja se i na 3124 metra!« Bacila sam brzinski pogled na poznatu željeznu ploču koju su tu ostavili ruski i njemački planinari 1984. godine. Okinuli smo nekoliko fotografija i to je sve. Pomislila sam: »Da sam ovdje sa svojim priateljima iz domovine, sad bismo možda bili i gori od Vijetnamaca! Nema veze... Tu sam s civiliziranim Amerikancima, Englezima i jednim, recimo, civiliziranim Ircem – ne smijem se ponašati kao da sam pobegla iz balkanskog plemena. Ne smijem pokazati emocije, jer ni oni to ne čine.« Trudim se uklopiti, ali mi nikako ne ide jer moj mali crv oduševljenja ipak radi.

Silazak je bio brzinski, uz mnoštvo padova, blatnjave gojzerice i sve one planinarske čari koje se događaju na spustu.

SUNČANA PASECKY

Na najvišem vrhu Vijetnama - u mlijecnobjeloj magli

ubod, jer komaraca tu nema«, pogledam noge... i sve mi je jasno! To nije bio »gdjekoji ubod« – to je bilo mjesto zločina! Tako sam naučila da to što nešto ne vidiš, ne znači da i ne postoji. Možda su ipak tu negdje oko mene šetali majmuni koje samo Vijetnamci vide. Prepostavljam da su na vrhu pili onaj šampanjac, jer su vidjeli Kinu. Nema veze, malariju ipak nisam dobila, a sve ostalo nije važno.

Nacionalni ponos

Na kraju svega, sada kad sam doma, moje su misli i dalje iste. Sve ono što u Vijetnamu očekuješ – ne doživiš, ali upoznaš i doživiš nešto drugo. Vijetnamski doživljaj može biti ružno iskustvo, može biti hrpa laži, može biti dosadan vrh bez majmuna, zmija i svih tropskih stanovnika željnih ljudske krvi. Možda iz Vijetnama ne možeš vidjeti Kinu. Komarci su posvuda i treba ti repellent, treba ti i mreža, treba ti rakija poslije svakog zalogaja na ulici. To je u početku ludo zabavno, ali s vremenom postane dosadno i naporno, a na kraju je sve toliko blesavo da možeš zaista uživati u rakiji poslije juhe s jajetom na oko. U pola pet ujutro. Možeš uživati i u pogledu na šašave Vietnamke koje se penju na najviši vrh svoje zemlje u finim uskim trapericama, tigrastoj majici, laganim tenisicama, s lančićem oko vrata, a na njemu nekim

ogromnim blještećim privjeskom, te bijelim rukavicama. Doći na Fansipan stvar je nacionalnog ponosa, podjednako bitno kao i jednom godišnje uči u Ho Ši Minov mauzolej. Dok se ti spuštaš na gužvi, blatnjava do koljena, ruke su ti fino izguljene i pod noktima imaš naslagu blata, ona ide na svoj vrh! Istina je da je spomenuta Vietnamka umirala od napora i nije stigla do vrha, ali ona to ni u jednom trenutku nije pokazala. Ni na trenutak nije dala naslutiti koliko joj je teško, a mora da joj je bilo jako teško kad sljedeći dan nije išla hodati ta tri sata do vrha, što ovdje nikako nije stvar planinarskog gušta, već nacionalnog ponosa.

Doživljaj

Moram priznati da Fansipan ni za mene nije bio neki planinarski guš, još manje je to bila stvar nacionalnog ponosa, ali je bilo šašavo i nezabavno. Svim ljubiteljima vlage i magle savjetujem da idu na najviši vrh Vijetnama, a ostalima će trekking oko Sape biti podjednako zanimljiv, ali jeftiniji, pogotovo ako ga sami organiziraju – tada će osjetiti pravu vietnamesku divljinu. Vietnam je neASFALTIRANA paklena cesta koja vodi u raj ako imaš širom otvorene oči. Vietnam lako promakne i postane pakao koji to nije – on je samo beskrajno otkvačena zemlja, s nama čudnim običajima i navikama.

Laka noga!

Slavko Patačko, Zagreb

Tim me neobičnim, ali simpatičnim pozdravom, Kety svaki put otpravi na planinarenje. To je valjda kao »sretan put«. Simpatično, je li?

Sad već davne 1999. godine, u srpnju, taman kad sam se vratio iz Slovenije gdje sam penjaо Via Italianu, jednu od triju najtežih ferata u Julijskim Alpama, prvi put sam izmjerio vrijeme za dionicu od okretišta tramvaja u Gračanskom Dolju do Sljemeна. Pun kondicije, tad sam je svladao za sat i sedam minuta i zamalo ispustio dušu od napora. Oslanjajući se o ogradi na vrhu, koja je mojem izmučenom tijelu davala kakav-takav oslonac, ujedno lakomo puneći zrakom pluća koja su vapila za pomoći, zaključio sam da je to, definitivno, moj krajnji domet i da o boljem rezultatu mogu samo sanjati. Kad sam se malo pribrao, na pamet mi je pao dječak koji je, kad sam projurio pored njega, pitao baku: »Bako, a zakaj ovaj striček trči?« Istina! Da biste na toj ruti postigli takvo ili barem slično vrijeme, hodanje mora biti na granici trčanja.

Taj sam se isti dan, dok sam se Leustekovom stazom spuštao prema Gračanima, već zaboravivši patnje koje mi je samo prije nekoliko sati priuštio »moj smjer«, počeo baviti mišljem kako bi tu dionicu bilo zgodno prevaliti za sat vremena, iako sam bio duboko svjestan da će za taj pothvat biti potreбно potrošiti mnogo litara znoja.

Vrijeme je prolazilo, ja sam uporno pokušavao, ali pokazalo se da je to strašno težak zalogaj. Ponekad bih dobio koju sekundicu, ali sve je to još bilo daleko od plana koji sam si zacrtao... A onda sam shvatio u čemu je »caka«.

Devetnaest mjeseci provedenih u policiji za vrijeme rata učinilo je svoje. Nakupio sam višak kilograma i toga se, kao prvo, trebalo hitno riješiti. Što sam sve prolazio tijekom tih nekoliko mjeseci dok nisam vratio težinu u normalne okvire, najbolje znaju »komadi« koji su stalno na ratnoj nozi s kilogramima. Možda sam čak malo i pretjerao jer su mi, pošto je izglađnjivanje završilo, govorili da sad izgledam – »kao smrt na dopustu«.

E, tek sam tad mogao ozbiljnije prionuti poslu! Redovito planinarenje, što znači svaki vikend obavezno odlazak u planinu, pa makar samo onako, gore-dolje, te jedanput u tjednu vožnja bicikлом, trčanje i vježbanje na spravama na Jarunu. Takav režim treniranja dao je rezultata, pa sam lani, pripremajući se za uspon na Matterhorn, granicu pomaknuo na sat i tri minute. Bilo je to poboljšanje od čak četiri minute. Super! Ali još su uvijek ostale te nesretne tri minute. Kako ih se riješiti?

No, da ne bi bilo zabune ili da tko ne bi krivo shvatio! Ni u jednom trenutku, ali zaista ni u jednom, ta dionica s kojom sam se uhvatio u koštaс, nimalo me nije opterećivala, niti mi stvarala kakve psihičke poteškoće. Dapače, bila mi je samo dodatan motiv i trening za neke jače ture. Nikakvo natjecanje, nikakvo suparništvo. To je samo moje, i dan-danas, i ja u tome u potpunosti uživam.

Gdje sam ono stao? Aha, kako skršiti te tri minute. Znao sam da rješenje postoji, samo ga je trebalo naći.

Onda mi se, krajem svibnja ove godine, dogodila nesreća: na Kuku od Karlne plane na Dabarškim kukovima puknuo mi je mišić na listu desne noge. Kakav peh! Svi su planinarski planovi za ovo ljetо propali. Ali, znate kako se kaže: »Svako zlo za neko dobro«. Ta dva i pol mjeseca, koliko sam bio na bolovanju, dobro sam se odmorio i fizički i psihički. Ispočetka sam bio prikovan uz fotelju, ali samo dva tjedna poslije nezgode popeo sam se iz Jablanovca na Kamene svate. Ne daj Bože da to sazna moja doktorica! Doduše, trebalo mi je više od dva sata, ali... halo! Pa još jučer nisam mogao ni stati na nogu!

Terapije su mi silno pomogle. Imao sam vrsnog fizioterapeuta. Mladi neki dečko. Poslije njegovih vježbi majica mi je bila redovito natopljena znojem. Pravi tiranin. Usپoredno s terapijama krenuo sam s treninzima. Ispočetka laganim, a onda sve žešćim. Odlazak u Švicarsku na Dufo-

urspitze u masivu Monte Rose, drugi vrh po visini u Alpama, približavao se nesmiljenom brzinom i trebalo je hitno vratiti izgubljenu snagu i kondiciju.

A svakako će mi dobro doći i za »moju« dionicu.

Usljedilo je nemilosrdno maltretiranje vlastitoga tijela. Dvaput tjedno odlazak na Sljeme i dvaput na Jarun. I to naizmjenično: Sljeme – Jarun – Sljeme – Jarun. Takvo naporno treniranje moralo je polučiti uspjeh. I zaista. Nedavno sam, nakon jednoga ludo brzog hoda, na vrhu stisnuo štopericu i brojke su pokazivale jedan sat i jednu minutu. Veseo, naravno, bio sam gotovo siguran da je cilj na dohvati ruke. Bilo je pitanje dana kad će rekord star jedanaest godina slavno pasti. Nije prošlo mnogo vremena i to se dogodilo, evo, upravo danas, 24. kolovoza 2010.

Poslije posla odmah sam produžio do Dolja. Vremenski uvjeti nisu bili Bog zna kakvi. Dan je bio vruć i pomalo sparan, pred kišu.

Ali ja sam zato bio »našpanan« do krajnosti. Da bi mi se mišići ugrijali krenuo sam »normalnim« tempom, pa sve brže... Znajući da samo hodom neću doći do tako željenog postignuća, odlučio sam se za drastičnu promjenu taktike. Na

položenijim ču dijelovima staze trčati. Pokušat ču, pa što bude. Ne bude li išlo, Bože moj, bit će još dana.

Negdje na pola puta, kod Adolfovca, na svoju beskrajnu radost još sam se uvijek dobro držao. Očito je da sam dobro pripremio tijelo za takav silan napor. Malo dalje, iznad te nadstrešnice, staza postaje mnogo strmija. Sad je valjalo dobro raspolrediti snagu. Odavno sam prestao brisati znoj koji mi je u potocima zalijevao lice. No, dobro je, sve je pod kontrolom. Osjećam da mi je još ostalo dovoljno snage da se takvim opakim tempom dočepam vrha. Vjerujući da će rezultat biti vrhunski, gotovo sam zaboravio na organizam koji sam izložio nadljudskim naporima. Ali još je malo! Još su preostale samo stube i onaj završni popločeni dio. Evo ga, gotovo je, gore sam! Ruka mi je dota knula zaštitnu ogradu! Pogled na sat.

Jee...eee...?! Točno 58 minuta! Jee...eee...?!

I dok su me znatiželjni planinari i izletnici u čudu gledali, ja se nisam prestao radovati. Da su samo znali o čemu je riječ! Radost sam prvo podijelio s Kety. »Pazi kako ideš dolje i... laka ti noge!«

ALAN ČAPLAR

Autor članka Slavko Patačko pokazuje polaznicima planinarske škole tehniku uplitana čvorova

Krajolik Slapnice

Mihaela Zaher*, Zagreb

»Ma daj, stara, ne gnjavi! Pusti me da se naspavam barem subotom, kakav Žumberak, kakav kanjon Slapnice!«

Nije se dala smesti. Uporno, kao rijetko kada, insistirala je na tome da bi za moje, zbog škole napete živce bilo najbolje opuštanje u »oazama mira i tišine« spomenute rječice.

Za nešto više od pola sata lagane vožnje našim starim *accentom* stigle smo iz malog sela Svetе Jane, uz moje zajedljive primjedbe, do skretanja s putokazom za Slapnicu.

»Na lijepo si me mjesto dovela!« zarežala sam ironično i slavodobitno jer smo se našle usred kamenoloma koji je svojim piramidama šljunka različite debljine, svojim, na svu sreću, uspavanim strojevima i kamionima, vidljivo oneraspoložio moju roditeljicu, a meni dao priliku da još jednom požalim za subotnjim izležavanjem. Ali čim smo za sobom ostavile tu ljudsku rugobu, kraj znaka »Brdska cesta: vozite na vlastitu odgovornost« proletjela je malo iznad nas neka povelika ptičurina, jastreb valjda. Kao da nam je priroda zaželjela dobrodošlicu u svom carstvu; mojoj majci, zaljubljeniku u njene čari, ali i meni koja baš ne marim za »te gluposti«.

Vozimo se uskom i razmjerno dobrom šumskom makadamskom cestom. S obje strane šumsko zelenilo, a rječica Slapnica (nazivaju je i potokom) šumi desno od nas. Kao da smo zatvorene u srcu tišine ili izgubljene u tom uskom prolazu, među žumberačkim brdima.

Nakon otprilike jednog kilometra vožnje i nekoliko poluskrivenih vikendica, dolazimo do lijepo uređene livade s kamenjarima, koja je iznenadila i moju staru. Zatim mi je važno pokazala drveno-zidanu katnicu zvanu Ribički dom, navodno omiljeno izletište vikendom za klince i njihove starce.

»Ništa posebno«, progundjala sam više sama za sebe.

Oko kilometar vožnje trebalo nam je do drvenog putokaza za Vranjak (stara me, istina, nagovarala da pješačimo, ali još i to, ne bih ni u ludilu!).

Ja nisam pravo ni opazila taj drveni duguljasti komad koji je tužno ležao odbačen kraj puta, a stara je već postavljala oznaku na vidno mjesto, mrmljajući nešto nerazumljivo na račun neodgovorne mladarije...

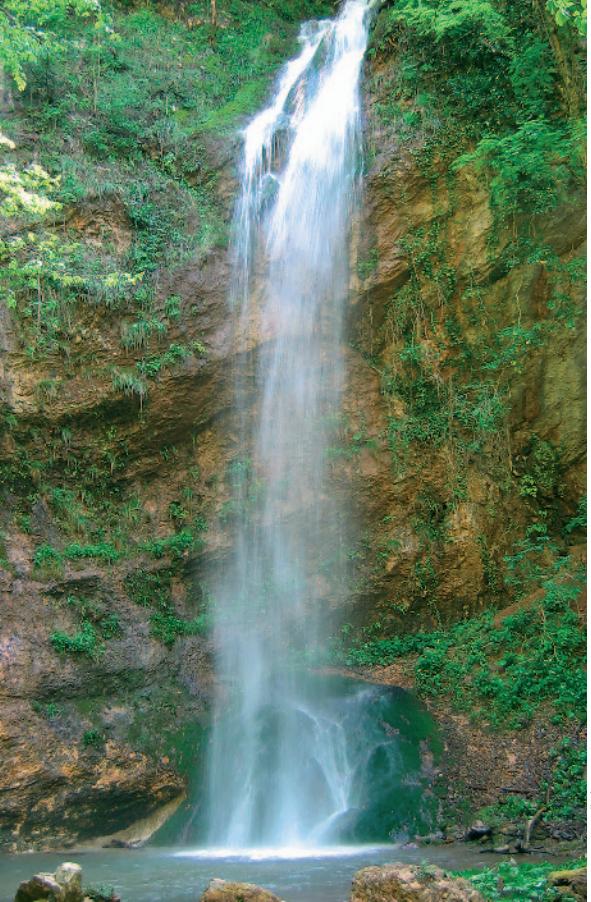
Skrenuvši desno od glavnog puta, pješice smo pratili korito potoka Vranjka, prilično slikovitoga vodotoka. Glavna mu je odlika slap do kojeg se dolazi nakon petnaestak minuta hoda. Verući se za majkom, čula bih tu i тамо kako mi nešto govori o lijepim primjercima guba, gljiva koje rastu na kori debla, o odlomljenoj sedrenoj stijeni neobična oblika koja, vjerojatno zbog svoje vapnenačke građe i blizine vode, polako gradi ukrase poznate pod imenom stalagmiti i stalaktiti. Naišle smo i na neki zaista čudan okrugao kamen promjera otprije like pola metra, omotan debelim užetom, poput mreže. Šum potoka je slabio i kao da se mijesao sa šumom slapa kojem smo se približile, nazirući ga tek kroz gustu koprenu stabala.

Vidjevši moju razočaranost slapom koji se po količini vode jedva može kititi tim imenom, moja me roditeljica pokušala utješiti: »Ja sam ga doživjela kad je bio mnogo bogatiji vodom, jer, priznat ćeš, ima lijepu visinu, oko 15 metara.«

»Da, dobar je, za blago tuširanje ljeti – ako onda ima i tih nekoliko kapi«, uzvratila sam podrugljivo.

Stigavši na vrh litice, približile smo se samom rubu okomite stijene, što je bilo prilično opasno, ali i uzbudljivo. I dok se potočić Vranjak obrušavao u ponor čineći tako Vranjački slap, moj je vodič stao recitirati: »Teče i teče, teče jedan slap...« Na kraju sam joj i ja pomogla izdeklamirati: »Pomaže ga tkati«. Moram priznati da mi se počelo vraćati dobro raspoloženje. Da nas je tko vidio u tim trenutcima, svašta bi mogao pomisliti, naročito

* Autorica teksta učenica je Geodetske tehničke škole. Ovim se tekstom plasirala na državno natjecanje Lidorano (Literatura, DRAma, NOvinarstvo) 2010. (mentor Nikola Butorac).

RADOVAN MILIĆ

Slap Brisalo u Slapnici

kad je moj raznježeni vodič uzeo štap i počeo čistiti potočić kako bi se lakše slijevao niz liticu.

»Pomozimo potoku da slobodno teče, oslobođimo njegovu zapretenu snagu! Koliko će sada mojih kaplja tkati Vranjački slap!?« vikala je ironično-euforično.

Bojeći se valjda da mi se ne pokvari sad već dobro raspoloženje, stara nije insistirala da se spustimo do špilje koja nas je mamila tajnovitom crnim, no pokazala mi je proplanak i tragove za koje je tvrdila da su dokaz kako ovdje obitavaju divlje svinje. Nisam skrivala ironiju uzvrativši joj pitanjem: »A gdje su nam puške?«

Vraćajući se prema autu, stara mi je bojažljivo predložila da nastavimo još malo dalje do Brisala, drugog »bisera« ovoga krajolika. Nije me trebala dugo nagovarati. Osjetila sam kod majke skriven izraz zadovoljstva što joj kći počinje pokazivati zanimanje za nešto što ona toliko voli...

Nakon kilometar-dva prešli smo Slapnicu preko mostića uz koji je stajao putokaz za Brisalo.

Korito potoka Brisala još je slikovitije, ima više vode, koja se mjestimice zadržava stvarajući dražesna jezera. Tu su i sedrene gromade mjestimično pokrivenе mahovinom i srušena debla. Za četvrt sata stigle smo do visoke sedrene stijene niz koju se slijevao slap, čineći u podnožju simpatično, plitko jezerce.

»A, ovo je već malo bolje«, raspoloženo sam komentirala.

»Visinom su Vranjački slap i Brisalo prilično slični, ali je pristup Brisalu u samo podnožje znatno lakši i cijeli prizor zbog jezera privlačniji«, »stručno« je komentirala majka.

»A i slap je ipak malo bogatiji vodom«, uzvratila sam tonom sličnim majčinom.

Slikale smo se podno slapa dok nas je prskala blaga Brisalova kiša, držeći se za korijen koji je bio poput prave lijane. Gotovo sam počela oponašati Tarzana, ali ipak sam se svladala.

Vratile smo se do auta već prilično umorne. Odlučile smo ipak da ne idemo kući dok ne obiđemo i Draganov mlin, jedino stalno naseljeno mjesto u desetak kilometara dugoj dolini Slapnice. Majka više nije skrivala zadovoljstvo zbog moje probudene znatiželje. Kratka vožnja našim starim i neuništivim autom bila je dovoljna da se nađemo pred mlinom. Tu su nas lavežom dočekali Žuć i Švrčo, ne baš previše druželjubivi lovački psi. Domaćin, čovjek od nekih 60 godina, ispričao nam je odakle potječe ime Draganov mlin.

»A niste vi taj Dragan?« upitala je moja znatiželjna roditeljica.

»Ma ne, ne! To je bio ženin pradjed koji je došao iz Slovenije, desetak kilometara odavde. On je sagradio mlin koji je nekad bio vrlo korišten.« Njihovo je prezime Mauzer, a i danas im je gospodarstvo poprilično: brojno blago (krave i ovce), njive, velik voćnjak sa starim sortama jabuka, a i mlin radi, ali samo za njihove potrebe. Bilo je zanimljivo slušati razgovorljivog domaćina i baciti, na odlasku, još poneki pogled s gornje strane na mlinsko kolo koje se lagano okretalo...

Na povratku u civilizaciju, uljuljkana u pravilan ritam našeg *accenta*, predavala sam se snatrenju na različite pojavnosti netom obiđenih predjela: kakav će biti u jesenskoj raskoši boja, a kakav u blještavilu snijega i leda? S radosnom strepnjom zamišljala sam naš drugi i treći, i tko-zna-koji susret sa zavičajnim krajolikom moje Slapnice.

Bobovcu u pohode

KREŠIMIR BIKIĆ

Prošle je jeseni HPD »Zagreb-Matica« organizirao društveni izlet u srednju Bosnu.

Prvo nam je odredište na putu bila Kraljeva Sutjeska, malo mjesto velikoga povijesnog značenja za hrvatski narod u Bosni. Nalazi se 12 km sjeveroistočno od Kakanja, u dolini rijeke Trstionice. Stiješnjena među gorjem srednje Bosne, odiše tišinom i mističnošću maloga slikovitog mesta, prožetog duhom prošlosti.

Po dolasku u Kraljevu Sutjesku imate osjećaj da ste se vratili u davno prošla vremena jer je Sutjeska obilježena starinom, od kuća izrađenih u karakterističnom bosanskom stilu do ostataka (temelja) kraljevskih dvora u blizini samostana.

Ovdje se nalazi jedan od najstarijih franjevačkih samostana crkvene provincije Bosne Srebrene. S poviješću samostana i franjevaca na bosanskom tlu upoznao nas je fra Stjepan.

Bosna Srebrena dio je povijesne Bosanske vikariate (franjevačke organizacije) koja se u prošlosti podijelila na Bosnu Srebrenu (dijelovi Bosne pod osmanlijskom vlašću) i Bosnu Hrvatsku (dijelovi pod ugarsko-hrvatskom vlašću). Samostan je izgrađen u drugoj polovici 14. stoljeća i spominje se u spisima 1385. godine. Samostanska crkva posve-

ćena sv. Ivanu Krstitelju izgrađena je vjerojatno u isto vrijeme kada i samostan. I crkva i samostan više su puta rušeni i obnavljani, a sadašnja crkva, građena od 1906. do 1908., po svojoj arhitekturi i ljepoti ne zaostaje za crkvama bilo kojega europskoga grada. Nacrte za crkvu izradio je poznati arhitekt Josip Vancaš, koji je projektirao i sarajevsku katedralu. U samostanu se nalaze muzej, arhiv i knjižnica, u kojima se nalaze brojni arhivski dokumenti, dragocjene stare knjige, zbirka slika te kovinski i tekstilni predmeti umjetničkog obrta iz srednjovjekovnoga, turskog i modernijeg doba.

Ispred samostana nalazi se kip posljednje bosanske kraljice Katarine Kotromanić (1424–1478), koja je ostavila najdublji trag svojom tragičnom životnom sudbinom, a koja prati i sudbinu čitave srednjovjekovne Bosne. Kraljica Katarina izbjegla je pred najezdom Osmanlija u Rim i tamo umrla.

Za Kraljevu Sutjesku u 14. se stoljeću susreće naziv »Curia bani«, što znači Banski dvor. U to su doba Sutjeska i obližnji grad Bobovac postali središta političkoga i kulturnog života srednjovjekovne bosanske države. Ovdje je u vrijeme bana Stjepana II. Kotromanića uza samostan i crkvu

izgrađen i kraljevski dvor. Uz dvor se razvilo i manje gradsko naselje.

Nedaleko od Kraljeve Sutjeske, u još zabitnjem i skrovitijem kraju, nedaleko od sela Mijakovića i Dragovića, u današnjoj općini Vareš, nalazi se i stari grad Bobovac, koji sa Sutjeskom čini jezgru srednjovjekovne bosanske države. Podignut je iznad utoka Mijakovske rijeke u Bukovicu, na južnim obroncima planinskog masiva Dragovskih i Mijakovskih poljica. Gradu se može prići iz dva smjera, od Kraljeve Sutjeske, uskom vrletnom dolinom rijeke Bukovice, kojim smo mi došli, ili sa sjeverne strane, od Vareša.

Uspon iz Kraljeve Sutjeske započinje na glavnoj cesti kod ušća Bukovice u Trstionicu. Ovdje je i turistička ploča na kojoj su ucrtane turističke atrakcije u Sutjesci i putokaz za stari grad Bobovac. Nastavljamo uz Bukovicu, prolazimo kroz selo Poljane i ulazimo u kanjon Bukovice. Do toga mjesta vodi dobar makadamski put pa se do početka kanjona, tj. do izletničke kuće u blizini, može doći i vozilom. Tu počinje planinarska staza kroz kanjon. Bukovica šumi probijajući se kroz klanac između vrletnih stijena.

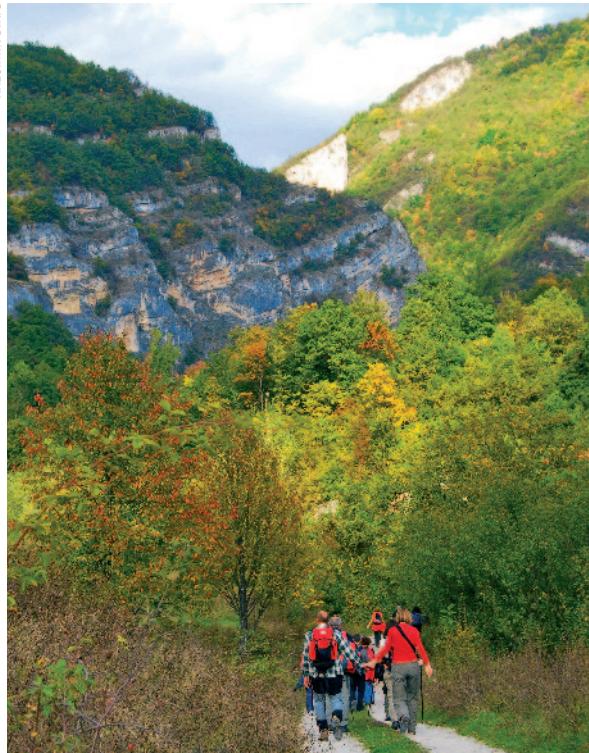
Nakon četrdesetak minuta pješačenja stiže se do sutoka Bukovice i Mijakovice. U kutu između njih izdiže se strmo brdo, visoko stotinjak metara. Po njegovu hrptu pružao se nekoć grad Bobovac. Put je dobro markiran i nije tehnički zahtjevan. Zapravo je ugodna šetnja od ukupno sat i pol hoda računajući od Kraljeve Sutjeske. Bobovac se nalazi na visini od 708 metara.

Zahvaljujući tišini koja vlada u tome zabačenom bosanskom kraju i romantičnom klancu rijeke, možemo doživjeti izvornu ljepotu nedirnute prirode. Jesensko je vrijeme pridonijelo koloritu krajolika karakterističnim zelenim, smeđim i crvenkastim tonovima pa se moglo naći i zanimljivih motiva za fotografске zanesenjake.

Grad je kao kraljevsko sjedište bilo administrativno i vojno središte srednjovjekovne bosanske države, a u njemu se čuvala i bosanska kraljevska kruna. Tu su sahranjeni bosanski kraljevi Ostoj, Tvrtko II. i Stjepan Tomaš. Posljednji bosanski kralj Stjepan Tomašević (1461–1463), sin kralja Stjepana Tomaša, zbog neposredne opasnosti od Osmanlija seli kraljevski dvor u Jajce.

Topografiju grada čine tri cjeline: na sjevernoj strani brežuljak Vis relativne visine 30 metara, u

KREŠIMIR BIKIĆ

sredini rub terase crkvice i na južnoj strani najstarija gradska jezgra s kraljevskim dvorom. Između crkvice i kraljevskoga dvora najniža je točka Bobovačke kose, tzv. glavna kapija, mjesto na kojem su nekad stajala glavna gradska vrata i ulazna kula. Čudno je kako je jedan tako zabačen grad u bosanskim vrletimama, daleko od glavnih prometnih tokova, mogao imati toliko važnu političku ulogu srednjovjekovne prijestolnice.

Godine 1463. turski su osvajači zauzeli Bobovac. Njegovim padom i Bosna »šaptom pade«. Po zauzeću, Bobovac je iz strateških razloga razoren, što su potvrđila i arheološka istraživanja, a potom su Osmanlije na ruševinama kraljevskog dvora podigle objekte neophodne za svoj boravak u gradu (1463–1626). Padom toga srednjovjekovnoga grada u ruke Osmanlija započinje tursko doba u povijesti Bosne.

Jeste li u srednjoj Bosni samo u prolazu ili se zadržavate više dana, posjetite Bobovac i Kraljevu Sutjesku, osjetite dašak prošlih vremena, divite se predivnoj prirodi i misticu staroga grada. Svakako ponesite gojzerice jer je planinarenje najbolji način za upoznavanje toga brdovitoga kraja iznimne ljepote.

Uspon na Lovćen

Orsat Žitković, Dubrovnik

D

urmitor je jedna od najviših planina Crne Gore i jedan od njezinih prepoznatljivih planinarskih simbola. Slično je i s Lovćenom, planinom koja se izdiže 1749 metara iznad najdubljeg i najpoznatijeg zaljeva na Jadranskoj moru.

Vozimo se kroz Boku Kotorsku, zaljev ledenjačkog podrijetla, koji se poput fjorda usjekao u Dinaride. Pogled upućujemo u visine iznad oblaka, gdje se nazire vrh Lovćena. Prolazimo kroz povijesni Kotor, tražimo put za Njeguše, rodno mjesto Petra i Nikole Njeguša, najpoznatijih vladara Crne Gore. Naše je odredište ovaj put prijevoj Krstac, gdje je ulaz u nacionalni park i početak markiranog puta za uspon na Jezerski vrh, drugi po visini na Lovćenu. Najviši je Štirovnik, ali taj nije planinarsko odredište jer je prilaz zabranjen zbog vojnih i civilnih

odašiljača. Jezerski vrh je malo niži, ali i mnogo poznatiji, štoviše, kad se spomene Lovćen, misli se upravo na taj vrh jer se na njemu nalazi Njegošev mauzolej, djelo nadmašnoga Ivana Međtrovića.

Zavojitom, 23 kilometra dugom cestom penjemo se prema Krstacu. Perspektiva nam je sve šira te svako malo zastajemo kako bismo uživali u vidicima na Boku. Boka Kotorska je povjesno tijesno povezana s Dubrovnikom i Hrvatskom, a izvan granica Hrvatske našla se tek krajem Drugoga svjetskog rata.

Penjemo se do prijevoja na kojem je ugostiteljski objekt. Ovdje pakiramo te uzimamo cepine, dereze i gamaše, budući da nismo sigurni što nas čeka na putu. Pratimo markaciju i ulazimo u područje koje je nedavno poharala lavina. Stabla leže oborenna na tlu.

Vidik s
lovćenskih
serpentina na
Boku Kotorsku

ORSAT ŽITKOVIĆ

ORSAT ŽITKOVIC

Impresivne strme padine Lovćena

U snijegu i ledu nailazimo na izvor vode u tekućem agregatnom stanju te nadopunjujemo svoje zalihe pitke vode.

Dolazimo u udolinu između Štirovnika i Jezerskog vrha te do asfaltne ceste koja vodi do mauzoleja na vrhu. Pokraj ceste nalaze se srušeni bunkerji jugoslavenske vojske koje su u proljeće 1999. izravno pogodili zrakoplovi NATO-a.

U planinarenju mi je nešto najmrže gaziti gojzericama po asfaltu, a upravo to sada moramo činiti ne bismo li se popeli markacijom na vrh. Do pred sam vrh ralice su obavile svoj posao, ali na završnom dijelu uspona nailazimo na metar i po visok snijeg koji je zimus napadao. Strminom se polako penjemo prema Njegoševu mauzoleju koji sada izgleda poput kakve jamesbondovske utvrde. Kosina je tolika da s ruksaka skidamo cepine.

Dolazimo do nekakvih stuba i čeličnih vrata. Uspinjemo se stubama i, vidi čuda, iznenadjujemo dva (naoružana) stržara. Slijedi jedna od najčudnijih stvari u mojoj planinarskoj karijeri – moram dati dva eura da bih stupio na planinski vrh. Njegošev mauzolej građen je od materijala koji svakako zaslužuju oružanu zaštitu, ali platiti za dopuštenje da bih došao na sam vrh svugdje je drugdje u svijetu nezamislivo. U Alpama, doduše, možeš platiti kakvu žičaru, gondolu ili vlakić, ali ni u takvim prilikama nisam koristio te pogodnosti nego se penjao onako čistun-

ORSAT ŽITKOVIC

ski, planinarski, »na noge«. Nakon tri i pol sata hodanja, od toga i dvadesetak kratkih, ali bolnih minuta po asfaltu, eto nas konačno na Jezerskom vrhu. Zaboravio sam spomenuti da s Krstaca na sam vrh osim planinarske staze vodi i asfaltna cesta. Jedan od čuvara nam je i vodič te nam priča o mnogo toga lijepoga i zanimljivoga.

Ipak, najzanimljiviji od svega je vidik. S bilo kojega značajnijeg vrha u Crnoj Gori po burovitom i vedrom danu možete uživati u poprilično spektakularnom pogledu na crnogorske, bosanskohercegovačke, hrvatske i albanske planine. Takav je i Jezerski vrh: s njega se kao na dlani vidi Cetinje, nekoć prijestolnica Crne Gore, a pogled privlače i Prokletije. Dakako, promatrajući tu ljepotu već kujemo planove za posjet tom krajnjem i najdivljijem dijelu Dinarida.

Impresije s Dana planinara Šibensko-kninske županije

Ante Juras, Šibenik

Iprošle su jeseni, potpomognuti lijepim i sunčanim vremenom, planinari Šibensko-kninske županije obilježili svoj dan. Bilo je to 24. listopada 2010. u Vlaki kod Zatona, nadomak Šibenika. Domaćin manifestacije, HPK »Sveti Mihovil« iz Šibenika, ugledan i složan planinarski kolektiv, potrugao se da ta fešta ostane nezaboravnom, kako po dobroj organizaciji, tako i po novootkrivenim mogućnostima planinarenja uz obalu Krke i Prukljana.

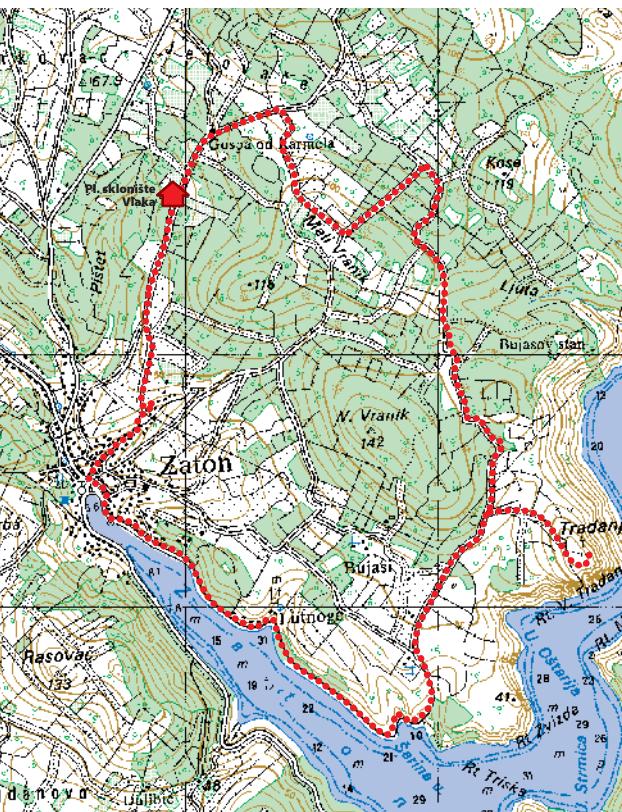
Nove planinarske mogućnosti u Šibenskom kraju

Do Zatona se stiže cestom koja od Šibenika vodi prema Vodicama i odmah iza mosta skreće desno

u to slikovito mjesto, smješteno na kraju duge i lijepе uvale na sjeverozapadnom dijelu šibenske luke. Uvala je idealna prirodna veslačka staza, promovirana 1979. u vrijeme Mediteranskih igara. I danas je mjesto održavanja veslačkih natjecanja domaćih i stranih klubova. Okružena je brežuljcima Rastovcem (136 m), Križevom glavom (102 m) i Glavicom (147 m). Zaton se u dokumentima spominje od 15. stoljeća, a poznate mjesne crkve sv. Roka, zaštitnika mjesta, i sv. Jurja, barokizirane su u 18. stoljeću.

Vrijedni stanovnici toga kraja od davnina se bave zemljoradnjom i ribarstvom, a dijelom su zaposleni i u šibenskoj industriji. U posljednje se vrijeme orijentiraju i na turizam, računajući na lijepu prirodu i uvalu prikladnu za kupanje. Tome će zasigurno doprinijeti i dobro markirana planinarska staza do Vlake, koja vodi dijelom uz obalu pitome uvale, a onda skreće sjeverno u zatonsko zaleđe i prati obalu Prukljanskog jezera nastalog Krkinim proširenjem, te se nastavlja uz dobro njegovane maslinike i gdjekoji vinograd.

Navedenog je jutra Zaton dočekao planinare otvorena srca. Jedna je mještanka, slijedeći davne običaje, iznijela ispred kuće stol i počastila planinare kolačima, suhim smokvama, orasima i bajamima te nazdravila kapljicom travarice. Kolona od oko stotinu planinara krenula je zatim prema Vlaki stazom dugom dva i pol do tri sata hoda. Posvuda mirisi aromatičnoga mediteranskog bilja, vrieska, kadulje i smilja, te svežina koja dolazi s prelijepih uvala Prukljanskog jezera. Očaravajući je pogled na Kanal sv. Josipa i Šarinu dragu, uvalu poznatu po uzgoju školjaka, posebno dagnji. Oveće su još uvale Oštarije i Ovca, koje se strmo spuštaju od staze, a pričinjavaju se veličanstvenima, okružene Kraljevim gajem i brdima Računčinom, Križevom glavom i Ravnom glavicom, a modra voda jezera umiva ih nemirnim valovima. S druge strane tih uzvišenja smjestila se Raslina,

također lijepo mjestance, udaljeno od Zatona koja tri kilometra.

Staza za ugodnu šetnju

Staza kojom pješaćimo nije zahtjevna i lako svladava minimalne visine, a pogled s nje zadržava se na bistoj jezerskoj vodi i na obližnjim uzvišenjima kao što su Mali i Veliki Vranik (142 m) te najznačajniji Tradanj (oko 120 m), u čijem se podnožju nalazi istoimena špilja. Upravo su u toj špilji započela prva arheološka istraživanja na šibenskom području. Godine 1888. i 1890. učitelj Franjo Scarpa rukovodio je istraživanjima koja su potvrdila da ju je davno koristio neolitski čovjek. Pronađena je keramika iz doba neolita, kameni nožići i ulomci žara i kostiju. Objekt se, zapravo, sastoji od dvije špilje s tri ulaza, ukupne dužine 42 metra, a razvio se na međuslojnoj pukotini nastaloj erozijom vode rijeke Krke. Špilja je poznata i kao obitavalište brojne kolonije šišmiša. Danas, zbog opasnosti od odronjavanja kamenja sa strmog sipara, izletnici i planinari špilju rijetko obilaze.

I dok razmišljam o mogućnostima planinarenja u ovome novootkrivenom kraju, stižemo do vidikovca s kojeg vidik seže daleko na šibenski arhipelag i okolna brda, sva obližnja uzvišenja, Prukljan u plavetnili vode te brižno njegovane ratarske enklave. Zadržavamo se radi kraćeg odmora jer smo upravo na pola puta do Vlake.

Slušamo korisno predavanje budućeg arheologa Matka Čvrlika o davnom životu čovjeka na tim područjima, arheološkim nalazima, Tradnju i špiljama.

Sirokim poljskim putom nastavljamo pješaćiti do Vlake. Pratimo marljivo obrađena polja, najčešće brižno njegovane maslinike, čiji je rod ove godine naročito izdašan pa se grane svijaju do same zemlje. Kako je samo naš dalmatinski čovjek radišan! U kamenjaru je prokrčio poljske putove, ogradio polja kamenim zidovima, čisteći teren stvorio kamene gromile i u škrtoj i tankoj zemlji zasadio lozu, masline i poneku voćku.

Nezaboravan susret u Vlaki

Ubrzo stižemo i do kapelice Gospe od Karmela iz 18. stoljeća. Čuvala je ona polja i bila utjeha teškom radu težaka i ribara. Sada je okićena cvijećem i svijećama, i dalje bdiće nad zatonskim krajem. S putokaza kraj kapelice doznaјemo da nam je do Vlake preostalo tek 300 metara, do Zatona 15 minuta, a do Tradnja još jedan sat hoda. Čujemo glasove i viku u daljinu, vidimo automobile, zastave i planinare. Stigli smo u Vlaku, smještenu između Zatona i Rasline. Do Vlake se može stići i automobilom iz središta Zatona za samo nekoliko minuta, ali onda smo uskraćeni za ljepotu planinarenja, doživljaje i široke vidike s upravo uspostavljene planinarske staze.

U Vlaki gužva i metež. Draga i poznata lica. Krafne za dobrodošlicu. Pozdravljamo svoje domaćine *mihovilovce*: Matu, predsjednika Kluba, »starog« planinara Antu, Tea, Dečka i ostale, prijatelje iz Drniša i Vodica te goste iz splitskog »Mosora«. Šibenski je »Kamenar« najbrojniji sa svojih 55 planinara. Čestitamo! Tu su i novinari. Upravo je završen intervju za Otočni radio Kornati. Ugodno se družimo i prepričavamo uspomene s planinarskih izleta i pohoda. Predsjednik društva domaćina Mate Protega i predsjednik Planinarskog saveza ŠKŽ-a Ante Juras okupljaju sve nazočne na službeno otvaranje manifestacije. Uz prigodne riječi dobrodošlice podijelili su udružama i pismene zahvalnice za sudjelovanje.

Odlazimo do planinarskog skloništa koje su domaćini upravo postavili i otvorili u znak našega zajedničkog slavlja. Tu lijepu kućicu dobili su prije nekoliko godina od HPS-a i svojevremeno je postavili na Trtru, na vrhu Orlovači (496 m). Preselili su je u Vlaku jer je bila ugrožena od neodgovornih posjetitelja koji cestom izgrađenom za potrebe vjetroelektrane na Orlovaču mogu stići i vozilom. Razgledali smo kuću, tj. sklonište, i o kraju što ga posjećujemo informirali se s panoa koji je za ovu prigodu vještvo izradio i postavio Teo Barišić. Dozajemo da to područje karakteriziraju

PL. SKLONIŠTE VLAKA

Planinarsko sklonište Vlaka kod Zatona

Nadmorska visina: 86 m

Upravljač: HPK »Sveti Mihovil«, Šibenik

Broj ležaja: 6

Ključ se nalazi kod Nenada Bilušića

Pristup: Vlaka se nalazi 1 km sjeverno od Zatona, a do skloništa se može doći cestom

brojne šupljine, kao što su Durova jama pod Orljakom, već spomenuta špilja Tradanj i niz drugih. U blizini je i izvor Litno, malo poznat i slabo istražen fenomen zatonskoga kraja. U nj su zašli speleonioci do kraćega zračnog dijela sifona. Prva i cjelovitija speleološka istraživanja *mihovilovaca* tek slijede. Nakon otvaranja kuće čeka nas zajednički ručak. S ljubavlju i pažnjom skuhalo su ga naš Boris i pomoćnici te dopunili brdom raznovrsnih kolača. Nastavljamo s veselim druženjem.

Izgleda da je Dečko pogodio kad je teren besplatno ustupio svome klubu s namjerom da to bude mjesto planinarskog okupljanja i druženja uz sklonište koje podsjeća na dobro poznate kućice iz bajke. Bit ćemo odsad stalni posjetitelji. Dodite i vi u Vlaku!

ANTE JURAS

Snježna avantura

Kako nam je od Zagreba do Zavižana trebalo tri i po sata, a od Zavižana do Zagreba 46 i po sati

Goran Kovačević, Zagreb

Glavni likovi (»veseli« trio): Silvio Kos, Mario Prelčec i Goran Kovačević.

Prijevozna sredstva: osobni automobil Fiat Ritmo, ratrak nepoznate marke (još od Olimpijade u Sarajevu 1984.), Lada Niva, kombi Fiat Ducato, ralica Unimog, autobus »Otočac prometa«, policijski kombi, drugi autobus drugog prijevoznika, tramvaj ZET-a, treći autobus, treći auto, kamion vučne službe HAK-a, n-ti tramvaj drugog »zeta«....

Vrijeme radnje: utorak, 2. siječnja. Mjesto radnje: dom na Zavižanu. Kiša koja je padala cijelu noć pretvara se u snijeg. Budući da smo za proslavu Nove godine imali puno klope, a i da te zime nije bilo mnogo snijega (barem do tada), dovezli smo se autom do samoga planinarskog doma na Zavižanu. Sad se samo želimo vratiti u Zagreb.

Vidjevši kakvo nas vrijeme vani očekuje, počinjemo se ubrzano spremati. U početku je snježić lagano paduckao, ali vjetrić ubrzo prelazi u orkansku buru i počinje mećava. Lijevo-desno, gore-dolje. Bacamo ruksake na leđa i hitamo k autu. Tu nailazimo na prvi izazov: zaleđene brave i sva vrata. Od neuspjelog odmrzavanja piš-piš metodom, prelazimo na poli-

jevanje rakijom po gumama na vratima (šteta domaće »šljive«). Uspijevamo otvoriti stražnja desna vrata, srećom, centralno se nije smrzlo. Ulazim, a ostala vrata otvaram »laganim« udarcima nogom! Ipak smo Mirko Cro Cop i ja isto godište.

Pošto smo sva trojica ušli i ubacili stvari, palim auto i čekam da se motor ugrije, pa put pod noge, tj. pod kotače. Ali... nakon nekoliko minuta rada motor se gasi i više se ne pali. Poslije ču saznati i zašto. Naime, bura je nanijela snijeg pod haubu i zatrpana motor, baš kao da je hauba bila otvorena. Grijanjem motora došlo je do topljenja snijega i to je iscurilo po električnim kablovima.

Spuštenih repova vraćamo se Anti u dom. Dogovaramo se kako ćemo probati

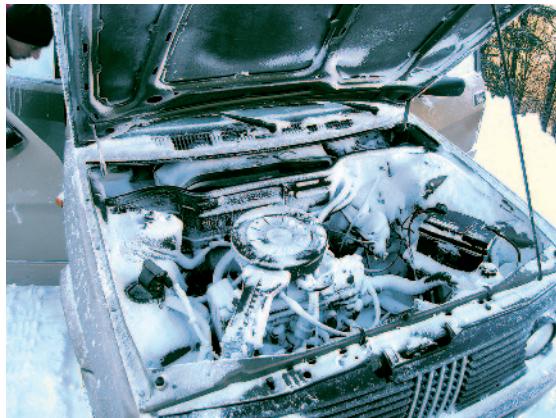

Auto pun
svježeg
snijega – od
kotača do
krova

na guranac, to uvijek pali (po ljetu, ne i po zimi, kad je sve smrznuto). Međutim, nas trojica nismo uspjeli ni pomaknuti auto jer se zamrznuo za tlo! Kad smo već odustali i vratili sve stvari u dom, stiže Dado s repetitora na motornim saonicama. Kad je video naše stanje, kaže da će se vratiti s ratrakom, pa nas može odšlepati dvije trećine puta do kolege Vilija s Ladom Nivom, koji će nas onda odvuci do Krasna.

Ratrak je inače vozilo na vrlo širokim gusjenicama, s ralicom. Služi za uređivanje skijališta ili za prijevoz po visokom i neugraženom snijegu. Super je vozilo za snježne (ne)uvjete, ali ne u kombinaciji s autom koji vuče. To vozilo ne propada duboko u snijeg i iako je imalo spuštenu ralicu, i dalje je bilo na snijegu te je auto jednostavno kotačima orao snijeg. Nakon iščupane kuke za vuču i desnog dijela veznog lima, nadamo se da neće odvaliti i lijevu stranu, jer ćemo onda čupati vitalne dijelove ovjesa, koji nam još trebaju. Snijeg ne posustaje, a ni vjetar.

Nekako stižemo do Vilija s Ladom. Ali Lada s uključenim pogonom na sva četiri kotača, redukcijom i blokadom diferencijala ne miče se. Sva se četiri kotača vrte na mjestu! Snijeg je previsok. Ostavljamo auto na mjestu gdje ga ralica neće izgurati u provaliju u slučaju da mora prezimeti do proljeća. Vozimo se s Vilijem do Krasna, gdje ćemo potražiti pomoći jačega stroja. Upoznajemo Branka, vlasnika »Kula-prometa«. On ima jači stroj. Ali, ne može nas šlepati po mraku.

Noć prva. Spavamo u Otočcu, u Vili-jevoj vikendici. Budući da smo već bili spremni na noćenje u hladnom skloništu ili sjeniku, ova je kućica pravi preporod. Toplo je i ugodno.

Ujutro 3. siječnja Vili nas vozi do kafića »Volan«, gdje dočekujemo Ivu. On s kombijem za kruh ide u Krasno i prevozi nas do ralice »Kula-prometa«. Mario ostaje s ruksacima u gostionici, a Silvio i ja uskačemo u raliku marke Unimog i vozimo se prema našem smrznutom ljubimcu. To je šlepanje bilo normalno jer je ralica očistila snijeg do tla. Da ne duljim, nakon odmrzavanja motora i nekoliko pokušaja paljenja pomoću kablova, jer je moj akumulator odavno »riknuo«, napokon nam, kad je već bio pao mrak, jedan od majstora (a sve smo ih pozivkali iz Krasna) mijenja svjećice i kablove te ustanovljuje da je nešto preskočilo fazu. Kakvu fazu? Moguće da je stuklo ventile! Bregasta je preskočila, valjda. Naime, pri šlepanju ratrakom nekoliko sam puta pokušao upaliti auto kao na guranac. Klasika, staviš u drugu, daš kontakt i kad misliš da se dovoljno brzo krećeš (od guranja ili vuče), pustiš kvačilo. Auto malo pocuka i upali. Kao što prije rekoh – da, dok je razmjerno toplo vrijeme, ali ne kad je sve smrznuto. A joj! Što sad? Možda treba cijeli novi motor, možda glava motora, ili samo bregasta, a možda su u šumi!

Odlučujemo otići busom, učlaniti se u HAK i došlepati auto u Zagreb na servis. Ostavljamo auto u Krasnu kod Vedrana, do

kojeg smo slučajno dospjeli pokušavajući osposobiti auto. Točnije, njegovo je dvorište na najnižoj nadmorskoj visini u mjestu, pa smo donde gurali auto.

Noć druga. Opet ugodna i topla kućica. Ujutro 4. siječnja u 4:50 polazi prvi bus za Zagreb. Pospani i tužni uskačemo u hladni bus. Ostavljamo iza sebe hladne dogodovštine pokušavajući ih zaboraviti i nadajući se da ćemo se brzo ugrijati. Ali... Oko 7 sati autobus počinje cukati, usporavati i na kraju crkne. Stao je. Smrznula se nafta! Silvio umire od smijeha. Mario se budi i zbunjeno gleda što se događa. »Stari, bus se smrznuo!« Stojimo u pustoši, daleko od ikakve civilizacije. OK, crna rupa nas očito ne pušta.

Srećom, jedan je od putnika policijac (od nas ukupno šestero, ne računajući vozača) koji ide na posao i on zove svoje da pošalju kombi. Kombi stiže i pošto smo jedva otvorili zamrzнутa vrata (to vam je već poznato) na nekih -10°C jurimo prema Korenici. Iz Korenice u 7:30 kreće bus za Zagreb. Silvio nagovara vozača da uključi rotirku pa vesela dječica u toplom kombiju napreduju prema spasonosnom busu. Presrećemo bus na cesti, jer nije čekao, i na benzinskoj kao azilanti prelazimo iz policijskog kombija u drugi bus. Ovaj ide dužim putem, stiže u Zagreb sat kasnije od onoga prvog, smrznutoga. Nema veze, samo da stigne. I super, jer pritom i grije.

U Zagrebu u tramvaj i doma. Silvio i Mario tu završavaju svoju avanturu, a ja se spremam za povratak u kraj gdje je sve

smrznuto i akciju spašavanja svoga prijevoznog sredstva.

Da ne komplikiram sa šlepanjem auta (a i tu je bilo prilično materijala), da bih ga došlepao u Zagreb morao sam biti uz njega. To je značilo opet na bus za Otočac, žicati nekog za prijevoz do Krasna i onda tek zvati HAK. U prijevodu, ode još jedan dan na vožnju u nekoliko različitih vozila. HAK-ovim kamionom dovozim auto u Zagreb, gdje je $+10^{\circ}\text{C}$ dok je u Krasnu -10°C . Razlika od 20°C . Temperatura je iznad nule i auto se počeo otapati, s njega i iz njega kapalo je i curkalo na sve strane.

Nakon nekoliko servisa te nabavke novog vozila, rješavam se smrznutog auta u daj-što-daš maniri. U prijevodu, prodajem ga pripadniku romske manjine s privremenom osobnom!

Dakle, djeco draga, u planinu idite pješice, a auto ostavite u nizini, pogotovo zimi. Osim ako imate specijalno doradjeni terenac. U protivnom bi vaš metalni ljubimac mogao prezimiti u planini do proljeća.

Na kraju VELIKA HVALA dobrom ljudima iz Krasna i Otočca na velikoj pomoći pri šlepanju i prijevozu te prenoćistu. I sve besplatno! Šlep ratrakom; čišćenje ceste ralicom do auta; šlepanje do Krasna. Udaljenost od Zavižana do Krasna je 18 kilometara! Noćenje za troje, i to dvije noći. Također besplatno. Cijela avantura: neprocjenjivo!

Članak je preuzet iz časopisa »Velebiten«, br. 40.

Vuča
snježnim
vozilom,
putovanje
policijskim
kombijem i
autobusom

VRH

Vojak na Učki

Vojak je najviši vrh Učke i istarskog poluotoka. Njegovo je tjeme gol travnati hrbat strmih strana, na čijoj se vršnoj točki nalazi kameni razgledni toranj visok desetak metara. Toranj je sagrađen 1911., o čemu svjedoči natpis ugrađen na samome pragu. Unutrašnjost tornja uređena je kao suvenirnica Parka prirode Učka, a njegova terasa, do koje vodi 30 stuba, jedan je od najljepših vidikovaca u cijeloj Hrvatskoj. U blizini vrha nalazi se telekomunikacijski toranj i vojni radar za nadzor zračnog prometa. S vrha se kao na dlanu vide Istra, Riječki zaljev, sjeverni Jadran s otocima, Gorski kotar, Velebit i Čićarija, a nakon bure, kad je zrak čist, Tršćanski zaljev, Julijске Alpe i Dolomiti u Italiji

Koordinate: N 45° 17' 5.7" E 14° 12'

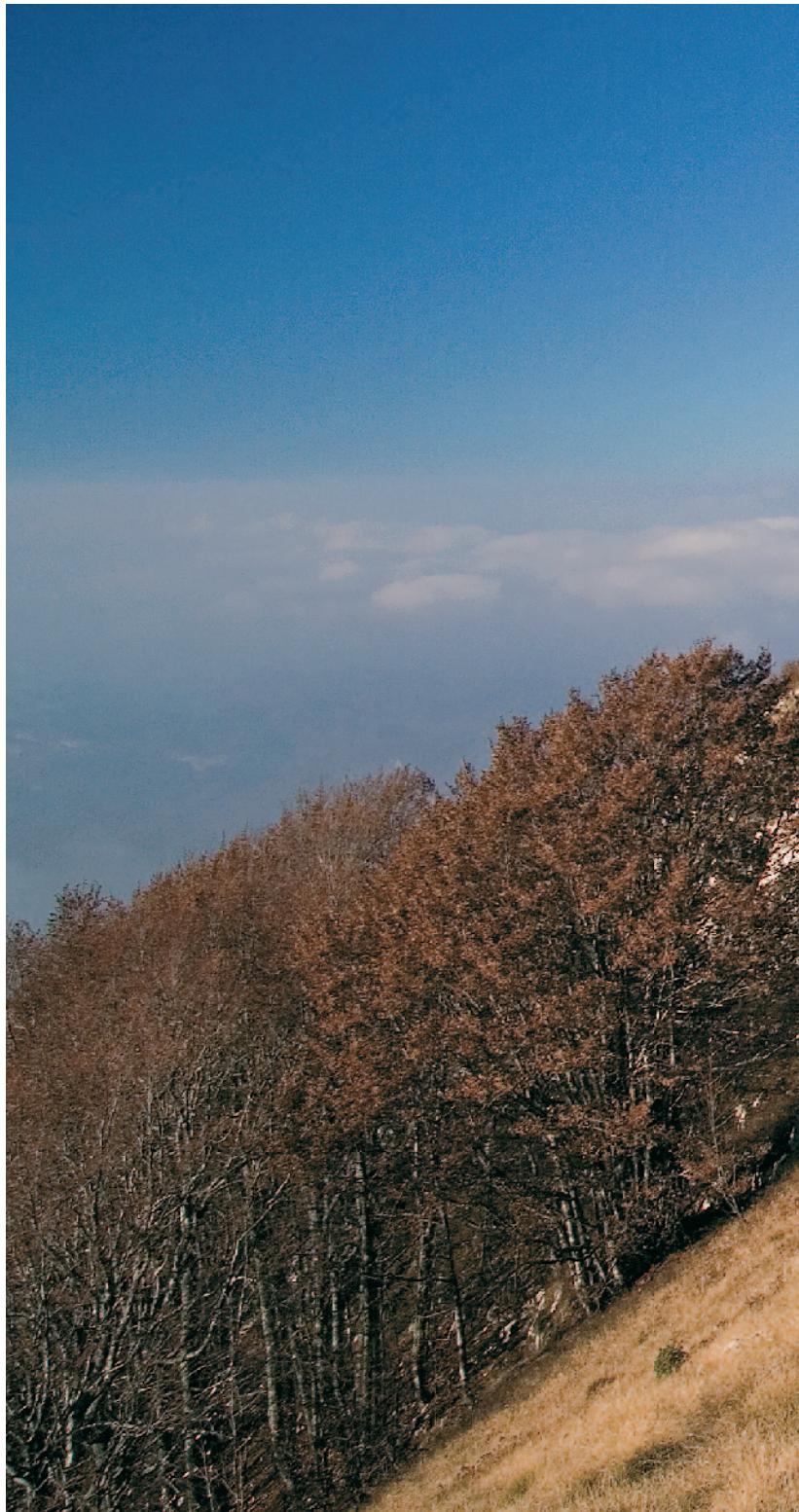
7.1"

Žig: Metalni žig nalazi se na grebenu 40 m iza razgledne kule, uza stazu prema Maloj Učki i Sisolu. Žig vrha može se utisnuti i u suvenirnici unutar tornja na vrhu, u vrijeme kada je otvorena.

Prilaz: Najlakši su i najkraći prilazi s Poklonu. Postoji više varijanti, a najjednostavnija je za orijentaciju varijanta koja polazi putom ispod križa na Poklonu, a zatim se odmah desno uspinje šumom prema vrhu (1.30 h do Vojaka).

Zemljovid: Učka – Park prirode Učka

KT obilaznica: Hrvatska planinarska obilaznica (HPO), Istarski planinarski put (IPP), Riječka obilaznica, Pl. put »Oko riječkih baklji«, 40 vrhova za 40 godina PD »Kamenjak«, Transverzala »Končarevac«

U svakom broju predstavljamo planinarske kuće, obilaznice, vrhove Hrvatske planinarske obilaznice, zanimljive internetske stranice i poneku zanimljivost iz prošlosti

TOMISLAV MARKOVIĆ

Zagorski planinarski put

Tip obilaznice: točkasta

Osnovana: 1958.

Minimalno vrijeme obilaska: 5 – 6 dana

Broj KT-a: 24

KT: Kalnik, Mohokos, Grebengrad, Čevo, Lujčekova hiža, Grabrovica, Ivančica, Belecgrad, Oštregrad, Filićev dom, Pusti duh, Trakoščan, Strahinjščica, Brezovica, Kuna gora, V. Tabor, Kumrovec, Cesograd, Stubičke Toplice, Gornja Stubica, Lipa - Rog, Vugrovec, Hunjka, Puntijarka

Uvjet za priznanje:

Obilazak svih kontrolnih točaka

Upravljač: Međudruštveni savjet ZPP-a

Informacije: Borislav Kušen 098/90-31-833

Zagorski planinarski put je planinarska obilaznica koja obuhvaća najzanimljivija planinarska odredišta brežuljkastog kraja u sjeverozapadnoj Hrvatskoj. Najveći dio Zagorja čine brežuljci blagih nagiba i zaobljenih vrhova, pokriveni oranicama, vingradima i raštrkanim zaselcima, a omeđeni šumovitim gorama strmih strana.

Središnje mjesto među zagorskim planinama zauzima najveća i najviša Ivančica koja Zagorje dijeli na dvije kotline. Na nju se na zapadu nadovezuje Strahinjščica. Zapadni i najpitomiji dio Zagorja čine slikoviti brežuljci Kostelskoga gorja, među kojima jedino Cesargradska i Kuna gora imaju donekle planinarski karakter. Sa sjevera Zagorje omeđuju šumovito Maceljsko gorje i Ravna gora, a na istočnom kraju Zagorja, kao zid iznikao iz ravnice, izdiže se stjenoviti Kalnik koji se dalje prema istoku blago spušta prema Bilogori.

Tijekom godina, Zagorski planinarski put proširivan je nekoliko puta dodavanjem novih kontrolnih točaka. Sve planine, osim Maceljske gore, imaju i planinarske kuće zbog čega su lako pristupačne i bogate raznolikim planinarskim mogućnostima.

Vidik s Ravne gore na zagorske brežuljke i Strahinjščicu u daljini

PLANINARSKA KUĆA

Dr. Maks Plotnikov pod Okićem

Planinarski dom »Dr. Maks Plotnikov« pod Okićem nalazi se u samom podnožju hridine Okića, nedaleko od zadnjih kuća zaselka Gornji Gorički. To je drvena kuća sa zidanim podrumom, koja je trebala biti zamjena dotrajalom Ratkovu skloništu na Samarskim stijenama u Gorskom kotaru, ali je zbog nesavladivih poteškoća s prijenosom u neprophodno područje stijena prepustena samoborskim planinarima. Kuća je poslije proširena, ali je i unatoč tome za lijepih vikenda često premalena za sve posjetitelje.

INFO

Nadmorska visina: 411 m

Koordinate: 45° 44' 56.3" E 15° 42'

11.9"

Otvoren: vikendom

Opskrbljen: pićem i jelom

Mesta za noćenje: 14

Upravljač: PD »Dr. Maks Plotnikov«, Samobor

Informacije: Stjepan Jandrečić
01/33-61-758

Prilaz vozilom: iz Samobora ili Sv. Martina preko Konšćice do Klaka, u zaselku Naglići kod križa lijevo odvojkom 2 km do doma

www.hpd-kapela.hr

Preglednim dizajnom i organizacijom praktičnih informacija web-stranica HPD-a »Kapela« iz Zagreba primjer je uzorne stranice planinarskog društva. Na početnoj stranici, osim istaknute adrese i kontaktnih podataka o društvu nalaze se aktualan i ažuran plan akcija te linkovi za preuzimanje godišnjeg plana akcija i putnog vodiča po Kapelskom planinarskom putu. Stranice su osim na hrvatskom, dostupne i na engleskom te na talijanskom jeziku. HPS ih je proglašio najboljim planinarskim web-stranicama u 2010.

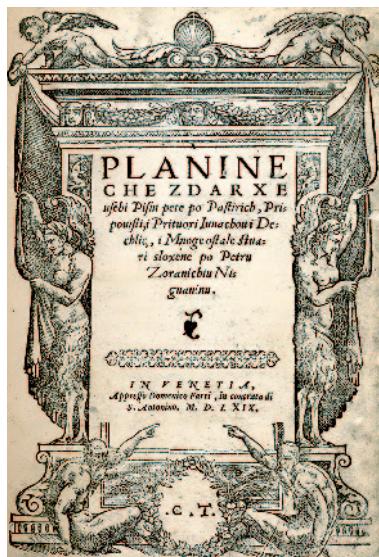
www.hpd-kapela.hr

IZ PLANINARSKE PROŠLOSTI

»Planine« Petra Zoranića – prva planinarska knjiga na svijetu

Prvu knjigu o planinama u povijesti svjetske književnosti napisao je 1536. na hrvatskom jeziku starohrvatski pjesnik Petar Zoranić Ninjanin (1508-1569?). Povjesničari pogrešno tvrde da je prvu knjigu posvećenu planinama napisao Konrad von Gesner iz Züricha. Istina je da je njegova knjiga o gori Pilatusu tiskana 1555., dakle 14 godina prije Zoranićeve, ali Zoranić je svoju knjigu napisao 19 godina prije nego što je Gesner tiskao svoju. Istina je i to da je Gesner tim svojim djelom znatno utjecao na suvremenike i sljedeće naraštaje te da početke planinarstva povezujemo s Alpama i njihovim otkrivanjem.

Budući da su Planine pisane hrvatskim jezikom, ostale su tadašnjem kulturnom svijetu nepoznate. I dok je Gesnerova knjiga postala gotovo planinarskom biblijom, svi su primjerici Zoranićevih Planina nestali u ruševinama i ratnim požarima koji su zadesili Dalmaciju, tadašnje kulturno središte Hrvata. U balkanskoj povijesnoj tragediji hrvatsko su narodno područje razgrabilo tri velesile: Turska, Venecija i habsburška država. Ipak, sreća u nesreći: sačuvan je jedan jedini izvorni primjerak

Naslovica Zoranićevih »Planina«

toga dragocjenog djela starohrvatske književnosti. Danas ga čuva Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti u Zagrebu. Dakle, hrvatska planinarska književnost započela je 1536. godine.

prof. dr. Željko Poljak

Vremeplov

1. 1. 1996. u Šibeniku osnovan HPK »Sveti Mihovil«

6. 1. 1926. u Šibeniku osnovana HPD-ova podružnica »Kamenar«

8. 1. 1954. u Zagrebu osnovano PD »Rade Končar«, danas poznato pod imenom HPD »Kapela«

9. 1. 1975. planinari u Zadru otvorili su Društveni dom PD-a »Paklenica«

10. 1. 1951. osnovan alpinistički odsjek u HPD-a »Bilo« u Koprivnici

12. 1. 1936. održana osnivačka skupština HPD-ove podružnice »Spivnik« u Blatu na Korčuli

20. 1. 1950. održana osnivačka skupština PD-a »Željezničar« u Zagrebu

24. 1. 1951. u poduzeću Zanap registrirano planinarsko društvo pod imenom Grič, koje je nastavilo tradiciju predratnog »Runolista«

27. 1. 1975. izgorjelo pl. sklonište »Miroslav Hirtz« na Bijelim stijenama

Priznanja HPS-a u 2010. godini

Komisija za priznanja HPS-a zaprimila je tijekom 2010. i obradila 212 zahtjeva za dodjelu priznanja HPS-a. Prijedloge za dodjelu priznanja uputile su 22 planinarske udruge. Komisija je prihvatala 186 zahtjeva, dok je 26 zahtjeva odbijeno jer nisu ispunjavali uvjete propisane Pravilnikom o dodjeli priznanja HPS-a. Dodijeljeno je ukupno 98 brončanih, 47 srebrnih i 26 zlatnih znakova HPS-a te 15 plaketa HPS-a. Svima još jednom srdačno čestitamo na priznanjima.

Vladimir Horvat

Brončani znak

1. Božo Pomper	HPD »Vihor« Zagreb	43. Darko Rajhenbah	HPD »Ericsson-Nikola Tesla« Zagreb
2. Branka Tissot-Tkalić	HPD »Vihor« Zagreb	44. Veljko Vlahović	HPD »Ericsson-Nikola Tesla« Zagreb
3. Ineta Lay	PD »Đakovo« Đakovo	45. Branko Kraljić	PD »Zagorske staze« Zabok
4. Marko Milaković	PD »Đakovo« Đakovo	46. Nikola Turk	PD »Zagorske staze« Zabok
5. Jasna Kalaman-Nikolić	PD »Đakovo« Đakovo	47. Ivan Sadić	PD »Zagorske staze« Zabok
6. Nenad Kalaman	PD »Đakovo« Đakovo	48. Branko Mikulec	PD »Zagorske staze« Zabok
7. Dubravko Cindrić	HPD »Vinica« Duga Resa	49. Vladimir Bijelić	PD HP-a i HT-a »Sljeme« Zagreb
8. David Goldašić	HPD »Vinica« Duga Resa	50. Stavka Delić	PD HP-a i HT-a »Sljeme« Zagreb
9. Ervin Goldašić	HPD »Vinica« Duga Resa	51. Zlatica Krošelj	PD HP-a i HT-a »Sljeme« Zagreb
10. Pavle Goldašić	HPD »Vinica« Duga Resa	52. Josip Županić	PD HP-a i HT-a »Sljeme« Zagreb
11. Robert Kovač	HPD »Vinica« Duga Resa	53. Nađ Gergelj	PD »Zavižan« Senj
12. Antun Perušić	HPD »Vinica« Duga Resa	54. Mira Tomaić	PD »Zavižan« Senj
13. Karlo Zaman	HPD »Željezničar« Zagreb	55. Nada Slavković	PD »Zavižan« Senj
14. Andrijana Iličić	HPD »Željezničar« Zagreb	56. Tatijana Atanasić	PD »Zavižan« Senj
15. Josip Povrženić	HPD »Željezničar« Zagreb	57. Jadranka Čoklica	HPD »MIV« Varaždin
16. Anka Špehar	HPD »Željezničar« Zagreb	58. Dragica Dražić	HPD »MIV« Varaždin
17. Ivica Čanadi	HPD »Željezničar« Zagreb	59. Mirjana Jurkin	HPD »MIV« Varaždin
18. Branka Joković	HPD »Željezničar« Zagreb	60. Ljubo Kopasić	HPD »MIV« Varaždin
19. Krešimir Klasan	HPD »Željezničar« Zagreb	61. Josip Kovačić	HPD »MIV« Varaždin
20. Orsat Kratofil	HPD »Željezničar« Zagreb	62. Ladislav Novak	HPD »MIV« Varaždin
21. Gordan Budić	HPD »Željezničar« Zagreb	63. Zlatko Šimunić	HPD »MIV« Varaždin
22. Milivoj Uročić	HPD »Željezničar« Zagreb	64. Pero Tišljar	HPD »MIV« Varaždin
23. Mea Bombardelli	HPD »Željezničar« Zagreb	65. Ivanka Tomac	HPD »MIV« Varaždin
24. Dalibor Jirkal	HPD »Željezničar« Zagreb	66. Dane Šimić	PD »Željezničar« Gospić
25. Tina Bosner	HPD »Željezničar« Zagreb	67. Olga Svetić	PD »Željezničar« Gospić
26. Antonija Baković	HPD »Dugi Vrh« Varaždin	68. Željka Stilinović	PD »Željezničar« Gospić
27. Jasenka Banec	HPD »Dugi Vrh« Varaždin	69. Nikola Milinković	PD »Željezničar« Gospić
28. Milivoj Dolenc	HPD »Dugi Vrh« Varaždin	70. Jure Fajdić	PD »Željezničar« Gospić
29. Karmen Holenda	HPD »Dugi Vrh« Varaždin	71. Ivana Butorac	PD »Željezničar« Gospić
30. Vladimir Horvat	HPD »Dugi Vrh« Varaždin	72. Tamara Zulim	HPD »Mosor« Split
31. Mihaela Vrbnik	HPD »Dugi Vrh« Varaždin	73. Slaven Vručinić	HPD »Mosor« Split
32. Ružica Martinec	HPD »Dugi Vrh« Varaždin	74. Rudolf Schwabe	HPD »Mosor« Split
33. Vladimir Slunjski	HPD »Dugi Vrh« Varaždin	75. Dragan Rvović	HPD »Mosor« Split
34. Vlado Stanićić	HPD »Japetić« Samobor	76. Marina Mateljak	HPD »Mosor« Split
35. Željko Lucarić	HPD »Japetić« Samobor	77. Maja Lozić	HPD »Mosor« Split
36. Marija Horvat	HPD »Japetić« Samobor	78. Ljubo Juretić	HPD »Mosor« Split
37. Zlatko Ivančić	HPD »Japetić« Samobor	79. Vladimir Ilić	HPD »Mosor« Split
38. Marija Bačić	HPD »Ericsson-Nikola Tesla« Zagreb	80. Nada Ilić	HPD »Mosor« Split
39. Zdenka Galić	HPD »Ericsson-Nikola Tesla« Zagreb	81. Fabijan Drnas	HPD »Mosor« Split
40. Zdravko Ivanović	HPD »Ericsson-Nikola Tesla« Zagreb	82. Ivana Bulkljaš	HPD »Mosor« Split
41. Bogomir Hrnčić	HPD »Ericsson-Nikola Tesla« Zagreb	83. Goran Beus	HPD »Mosor« Split
42. Željka Lepan	HPD »Ericsson-Nikola Tesla« Zagreb	84. Anastazija Klemenčić	HPD »Martinščak« Karlovac
		85. Nada Tomić	HPD »Martinščak« Karlovac
		86. Božidar Faber	PK Hrv. liječničkog zbora Zagreb
		87. Viktor Tišler	PK Hrv. liječničkog zbora Zagreb
		88. Drago Grubač	PU »Dinaridi« Split
		89. Jasna Gavrić	PU »Dinaridi« Split
		90. Andela Održin	PU »Dinaridi« Split
		91. Danijela Lijić	PU »Dinaridi« Split
		92. Kata Skejic	PU »Dinaridi« Split
		93. Dušanka Šetka	PU »Dinaridi« Split
		94. Fea Munitić	PU »Dinaridi« Split

95. Mira Valio	PD »Dubovac« Karlovac
96. Željka Janjanin	PD »Dubovac« Karlovac
97. Nikolina Vuglešić	PD »Dubovac« Karlovac
98. Dino Marin	PD »Dubovac« Karlovac
Srebrni znak	
1. Marija Bratanić	HPD »Vihor« Zagreb
2. Mihovil Bratanić	HPD »Vihor« Zagreb
3. Dubravka Molvarec	HPD »Vihor« Zagreb
4. Anica Tomić	HPD »Vihor« Zagreb
5. Otmar Tosenberger	PD »Đakovo« Đakovo
6. Zoran Novković	PD »Đakovo« Đakovo
7. Zvonko Filipović	HPD »Željezničar« Zagreb
8. Slavko Patačko	HPD »Željezničar« Zagreb
9. Vladimir Lakuš	HPD »Željezničar« Zagreb
10. Branko Tesla	HPD »Željezničar« Zagreb
11. Nela Bosner	HPD »Željezničar« Zagreb
12. Vlado Antonović	HPD »Dugi vrh« Varaždin
13. Ivan Šoltić	HPD »Dugi vrh« Varaždin
14. Vlado Jakupek	HPD »Dugi vrh« Varaždin
15. Mirjana Klarić	HPD »Japetić« Samobor
16. Kristina Mihalić	HPD »Japetić« Samobor
17. Rujana Baketić	HPD »Ericsson-Nikola Tesla« Zagreb
18. Mirko Šrbac	PD »Zavižan« Senj
19. Franjo Tomljanović	PD »Zavižan« Senj
20. Marijanka Nekić	PD »Zavižan« Senj
21. Bosiljka Filipović	PD »Zavižan« Senj
22. Stjepan Filipović	PD »Zavižan« Senj
23. Herman Slamnik	PD »Zavižan« Senj
24. Marin Perković	PD »Mljet« Mljet
25. Nada Canjuga	HPD »MIV« Varaždin
26. Grozdana Dugi	HPD »MIV« Varaždin
27. Stanko Dugi	HPD »MIV« Varaždin
28. Đorđe Grković	HPD »MIV« Varaždin
29. Ljiljana Kliček	HPD »MIV« Varaždin
30. Josip Marasović	HPD »MIV« Varaždin
31. Darko Martinez	HPD »MIV« Varaždin
32. Verica Mikac	HPD »MIV« Varaždin
33. Tomislav Peršić	HPD »MIV« Varaždin
34. Tomislav Rukavina	PD »Željezničar« Gospic
35. Ana Alić	PD »Željezničar« Gospic
36. Ivica Sorić	HPD »Mosor« Split
37. Sofija Nikolin	HPD »Mosor« Split
38. Nenad Milosavljević	HPD »Mosor« Split
39. Ivica Lolić	HPD »Mosor« Split
40. Marin Glušević	HPD »Mosor« Split
41. Ivan Bućan	HPD »Mosor« Split
42. Ante Bigava	HPD »Mosor« Split
43. Rene Korper	HPD »Martinščak« Karlovac
44. Vladimir Rizen	PK Hrv. Iječničkog zbora Zagreb
45. Branko Kosić	PU »Dinaridi« Split
46. Zoran Biljaković	PU »Dinaridi« Split
47. Marin Roje	PU »Dinaridi« Split

Zlatni znak

1. Gordana Dlouhy	HPD »Vihor« Zagreb
2. Nevenka Kos	HPD »Vihor« Zagreb
3. Lidija Tosenberger	PD »Đakovo« Đakovo
4. Miroslav Lay	PD »Đakovo« Đakovo
5. Robert Smolec	HPD »Željezničar« Zagreb
6. Ivo Materljan	HPD »Željezničar« Zagreb
7. Zdena Koričančić	HPD »Željezničar« Zagreb
8. Neven Petrović	HPD »Željezničar« Zagreb
9. Predrag Labaš	HPD »Dugi Vrh« Varaždin
10. Dragutin Lokmer	HPD »Japetić« Samobor
11. Damir Kuzmanić	HPD »Ericsson-Nikola Tesla« Zagreb
12. Žarko Nikšić	HP i HT »Sljeme« Zagreb
13. Katica Erjavec	HPD »MIV« Varaždin
14. Tomica Marinković	HPD »MIV« Varaždin
15. Zlata Marinković	HPD »MIV« Varaždin
16. Rudica Perši	HPD »MIV« Varaždin
17. Hranislav Skenderović	HPD »MIV« Varaždin
18. Srećko Gregov	HPD »Mosor« Split
19. Biljana Bekić	HPD »Martinščak« Karlovac
20. PD »Gromovača« Otočac	
21. Berislav Banek	PK Hrv. Iječničkog zbora Zagreb
22. Dragutin Kremzir	PK Hrv. Iječničkog zbora Zagreb
23. Nediljko Peričić	PU »Dinaridi« Split
24. Anka Peričić	PU »Dinaridi« Split
25. Željko Balov	PU »Dinaridi« Split
26. Igor Jelinić	PD »Dubovac« Karlovac

Plaketa

1. Mirko Fulir	PD »Grohot« Marija Bistrica
2. Božena Kralj-Vrsalović	HPD »Željezničar« Zagreb
3. Bruno Puhařić	HPD »Željezničar« Zagreb
4. Velimir Wintersteiger	HPD »Japetić« Samobor
5. Miljenko Haberle	HPD »Ericsson-Nikola Tesla« Zagreb
6. Vladimir Horvat	HPD »Vihor« Zagreb
7. Marijan Plazzeriano	PD HP-a i HT-a »Sljeme« Zagreb
8. Branko Gostović	PD »Zavižan« Senj
9. Milan Turkalj	HPD »MIV« Varaždin
10. Tomislav Čanić	PD »Željezničar« Gospic
11. Srđan Vrsalović	HPD »Mosor« Split
12. Ana Mažar	HPD »Mosor« Split
13. Darko Gavrić	PU »Dinaridi« Split
14. Filip Gojo	PU »Dinaridi« Split
15. Emir Štrkljević	PU »Dinaridi« Split

Provjerite podatke!

Tijekom 2010. Komisija za priznanja HPS-a izradila je računalnu bazu podataka koja sadrži popis svih dodijeljenih priznanja od 1962. do danas. Popis svih priznanja dostupan je na internetskoj stranici HPS-a www.plsavez.hr. Sva društva pozivamo da provjere podatke o svojim članovima te da eventualne ispravke do 1. rujna 2011. u pisnom obliku upute Komisiji za priznanja HPS.

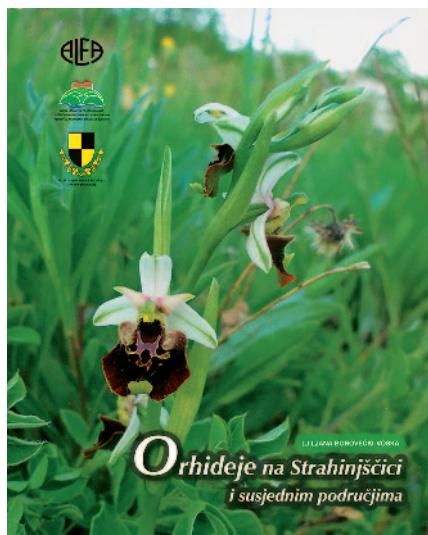

NOVA IZDANJA

Orhideje na Strahinjščici i susjednim područjima

U ovoj sjajnoj botaničkoj monografiji Ljiljane Borovečki-Voska ništa nije prepusteno slučaju. Knjiga osvaja već vrlo ukusnom i ilustrativnom naslovnicom koja i neupućenima odmah otkriva kako izgledaju orhideje što rastu u srcu Hrvatskoga zagorja. Elegantne vas korice jednostavno mame da prolistate 118 jednakom pomno oblikovanih stranica na kojima ćete pronaći sve o samoniklim kačunima Strahinjščice i okolnih područja. Knjiga nije suhoparan znanstveni prikaz 36 biljnih vrsta, naprotiv: prije poglavlja o orhidejama koje rastu na toj osebujnoj zagorskoj gori i njenim ograncima možete pročitati o značajkama orhideja uopće, njihovu podrijetlu i evoluciji, zanimljivostima iz povijesti istraživanja te prebogate biljne porodice te klimatskim i vegetacijskim obilježjima Strahinjščice. Čitajući knjigu saznat ćete što su orhidejski vrtovi i gdje morate pažljivo hodati kako ne biste pogazili neku od nježnih biljaka koje u njima uspijevaju, a pretkraj knjige naći ćete i botanički pojmovnik, odlično pomagalo za one kojima botanika nije struka ili hobi. Monografija je bogato ilustrirana i sadrži oko 170 reprezentativnih slika i crteža, mahom izvornih. Autorica je pisala knjigu s mnogo ljubavi i znanja, nakon tisuća i tisuća koraka i tko zna koliko sati proučavanja, ali znanstvenički skromno i uz neskriveno uvažavanje doprinosa svih onih koji su prije nje otvarali vrata i prozore u čudesan svijet orhideja.

Pohvalne recenzije uvaženih hrvatskih botaničara i preporuka Hrvatskoga botaničkog društva potvrđuju vrijednost ovoga izdanja. Knjigu je izdala zagrebačka nakladnička kuća »ALFA« uz pokroviteljstvo Općine Radoboj i Javne ustanove za upravljanje zaštićenim

prirodnim vrijednostima na području Krapinsko-zagorske županije, a tiskala ju je na kvalitetnom papiru »Grafika Markulin« iz Lukavca, nedaleko od Donje Lomnice.

Knjigu preporučujem svim zaljubljenicima u planine, pogotovo u njihov biljni svijet, ali i ljubiteljima prirode uopće. Oni obdareni istančanim darom zapažanja i točnim pamćenjem možda će uspjeti pomoći autoricu i potrazi za zanemarenom (tako se biljka zove!) i Greuterovom kruščicom, bezlisnim nadbradcem, kožastim i okruglastim kačunom, kokicom paučicom i inim, nespomenutim vrstama orhideja jednako zanimljivih i maštovitih narodnih imena.

Robert Smolec

Dubravko Brusar: »Parkom prirode Medvednica«

Čudno je to što se zbiva s našom Medvednicom. Premda je najposjećenija planina u Hrvatskoj, o kojoj se mnogo pisalo, još uvijek nema sveobuhvatnu monografiju kakvu imaju primjerice Ivanščica, Biokovo, Velebit, Papuk ili Ravna gora. U posljednjih stotinjak godina samo planinari pokušavaju Medvednicu obuhvatiti kao cjelinu, ali samo vodičima, koji ukratko i tek usput obrađuju njezina prirodna obilježja i kulturno-povjesne znamenitosti. Prvi je bio Vjekoslav Novotni (»Vodič u goru zagrebačku«, 1906.), zatim Branimir Gušić (»Medvednica«, 1924.), Željko Poljak (»Medvednica«, 1960. i zatim još nekoliko izdanja – posljednje s Alanom Čaplarom 2001.) i Jakša Kopić (»Vodič po Medvednici«, 1984.). Planinare koji vole bilje zanimat će knjige »Medvednica« Zlate Đurek (2000.) i »Flora Medvednice« Tonija Nikolića i Sanje Kovačić (2008.), a one koje zanima geologija dvije geološke knjige: »Geološki vodič Medvednice« (1995.), koji opisuje sedamdesetak geoloških »kontrolnih točaka«, i zanimljivo pisana knjiga Milana Heraka »Medvednica – zagonetno zagrebačko gorje« (2006.).

Propustili smo u »Hrvatskom planinaru« izvijestiti čitatelje da je 2009. zagrebački planinar Dubravko Brusar, po zanimanju agronom, u vlastitoj nakladi objavio lijep vodič pod naslovom »Parkom prirode Medvednica« (drugo dopunjeno i izmijenjeno izdanje, 78 stranica, oko 100 slika u boji, zemljovid u prilogu, 100 kn; dubravko.brusar@zg.t-com.hr) pa taj propust sada ispravljamo. Vodičem je obuhvatio cijelu Medvednicu od Podsuseda do Kladeščice i na mnogim mjestima unio vlastita zapažanja i podatke koje je skupio, što tekstu daje izvjesnu originalnost. Izvorna je i njegova podjela planine na Zagrebačku goru, Oštiri hum (483 m, kota kod Laza) i Sjeveroistočni dio, a i sve su fotografije autorske. Sve u svemu, vrlo upotrebljiv i simpatičan vodič.

prof. dr. Željko Poljak

Tomislav Zubčić - Zupa 1951. – 2010.

Dana 4. prosinca 2010. prestalo je kucati jedno veliko planinarsko srce. Metković je ostao bez planinarske legende, nositelja neretvanskog planinarstva i predsjednika prvog planinarskog društva »Šibanicu« iz Metkovića. Njegovi brojni prijatelji od Dubrovnika do Varaždina i Vukovara, pamtit će ga ne samo kao zaljubljenika u planine i planinarstvo. Bio je Zupa mnogo više: uspješni mlađi rukometnički koji je iz rodnog Splita došao igrati u Metković, profesor Obrtničke škole, višestruko nagrađivani glumac metkovskog amaterskog kazališta, hrvatski branitelj dragovoljac, osebujni kipar, pjevač, utjelovitelj kneza Domagoja na Maratonu lađa, a najviše od svega odgojitelj, prenositelj ljubavi prema čovjeku i prirodi. U svakom društvu širio je oko sebe onaj pozitivni dalmatinski »šušur« i baš nigdje nije mogao ostati pasivan i nezapažen. Doslovno

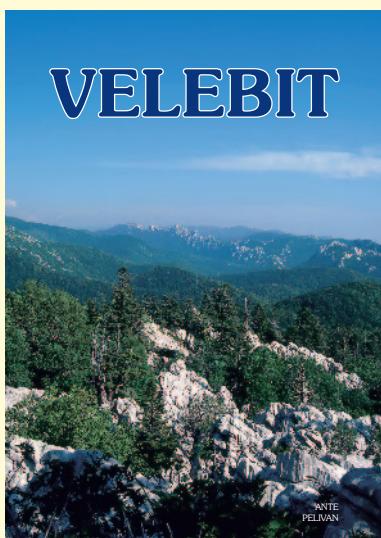

do posljednjeg daha davao je sebe u svakoj akciji u Metkoviću. Još samo dan prije svoje iznenadne smrti pomagao je sa svojim učenicima puniti vreće s pijeskom, u najtežoj bitci s podivljalom Neretvom u posljednjih 50 godina. U svojoj bogatoj ostavštini ostavio nam je velebni betonski križ na Marinom vijencu, svoje jedinstvene i neponovljive metalne skulpture, nekoliko pjesama, od kojih je »Metković moj lipi« na putu da postane neslužbena himna grada, i jedan sasvim mlađi izdanak: novo planinarsko društvo »Gledavac«, čije osnivanje

je godinama priželjkivao i pomagao. Nama koji smo ga voljeli i slijedili po planinarskim stazama, ostat će kao trajni putokaz i inspiracija...

Oprاشtajući se s njim, želimo da mu tamo, na najvišim vrhuncima, kamo je otisao, ostane vječno vedro i sunčano nebo...
Goran Živković

30% popusta za planinare !!!

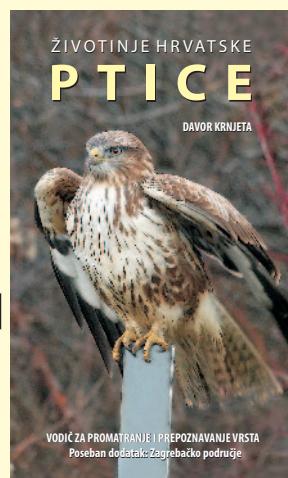
► Autor: Ante Pelivan
• fotomonografija
• bogato ilustrirana u boji
• format: 30 x 21 cm
• 194 stranice
• tvrdi uvez
• cijena: 150,00-kn

105,00 kn

Poštارина uračunata u cijenu!

► Autor: Davor Krnjeta
• format: 20,5 x 12 cm
• 350 fotografija u boji
• 360 stranica
• tvrdi uvez
• cijena: 260,00-kn

182,00 kn

ŽIVOTINJE HRVATSKE
PTICE
DAVOR KRNJETA

VODIĆ ZA PROMATRANJE I PREPOZNAVANJE VRSTA
Poseban dodatak: Zagrebačko područje

ekološki glasnik
časopis o prirodi

EKOLOŠKI GLASNIK d.o.o.

Duga cesta III. odvojak 12, 10412 Donja Lomnica
Tel. 01/5621-929, Fax: 01/6234-058
www.ekoloski-glasnik.hr • ekoloski.glasnik@vip.hr

TISKARA "Ekološki glasnik"

• usluga tiska knjiga i časopisa vrhunske kvalitete
• posebni popust za sva planinarska društva

VELIKO PRIZNANJE DR. ANTONIJI BARANOVIĆ I HGSS-u

Dr. Antonija Baranović, najbolji medicinski direktor ITLS-a na svijetu

Prestižna godišnja nagrada »John E. Campbell - ITLS Medical Director of the Year Award« koja nosi naziv po osnivaču organizacije, dodijeljena je krajem 2010. godine dr. Antoniji Baranović, medicinskoj direktorici hrvatske podružnice ITLS-a pri HGSS-u. Nagradu je zaslužila iznimno dobrim izvedbama medicinske edukacije i rukovodstvom ITLS organizacije u Hrvatskoj. Dr. Antonija Baranović članica je šibenske stanice HGSS-a. Ovoj nagradi treba pridodati da je prošlogodišnji dobitnik svjetske »Ray Fowler - 2009 ITLS Instructor of the Year Award« bio također naš liječnik dr. Fred Zeidler, također iz ITLS-Hrvatska. On je nagradu zaslužio za izvrsnost u edukaciji i inovacije u ITLS programima, pa je ove godine na poziv organizatora pred brojnim međunarodnim auditorijem održao izvanrednu 10-minutnu prezentaciju.

Inače ITLS (International Trauma Life Suport) je međunarodna organizacija posvećena prevenciji smrti i nastanka invalidnosti zbog ozljedivanja. Riječ je o izvanbolničkom zbrinjavanju traumatiziranih osoba po metodologiji koja daje najbolje rezultate u preživljavanju i smanjenju posljedica te skraćuje liječenja. Svoje ciljeve ostvaruje edukacijom osoba uključenih u hitno zbrinjavanje ozljedenih, od medicinskih djelatnika do laika, spašavatelja, vatrogasaca, policajaca, rendžera i svih koji se nađu u prilici da prvi pristupe mjestu nesreće. Potrebu za uvođenjem ovakvog sustava i u Hrvatsku, prva je prepoznala Hrvatska gorska služba spašavanja u namjeri da unaprijedi medicinsko znanje svojih pripadnika i unificira postupanje s ozlijedjenim osobama u akcijama spašavanja. Ovakva razmišljanja HGSS-a o ITLS-u postupno su uvela ovaj najdjelotvorniji sustav u Hrvatsku i regiju te ga učinila dostupnim svim službama uključenim u zbrinjavanje ozljedenika u Hrvatskoj.

HGSS je krajem srpnja 2010. tiskao i knjigu »Zbrinjavanje ozljedenika u izvanbolničkim uvjetima - International Trauma Life Support«. Namjera HGSS-a kao nakladnika bila je olakšati učenje temeljnih znanja o zbrinjavanju stradalih u izvanbolničkim uvjetima svima koji se na svom životnom prostoru koriste hrvatskim jezikom. Od 2004. godine, kada su prvi liječnici HGSS-a stekli zvanja instruktora, pod okriljem HGSS-a održani su brojni tečajevi u Hrvatskoj, ali i u susjednim državama (Sloveniji, BiH, Srbiji, Kosovu, Mađarskoj) tijekom kojih je do sada educirano tisuće profesionalaca. Čak 17 tečaja organizirano je za potrebe timova Hitne medicinske pomoći, liječnika i drugih medicinskih djelatnika Mini-

starstva zdravstva. HGSS je započeo i s obukom nemedicinskog osoblja, jer je brza i kvalificirana pomoć na licu mjesta presudna za ishode preživljavanja i predstavlja osnovu učinkovitog nacionalnog trauma sustava.

Godine 2008. Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja je od međunarodnog Ureda ITLS-a u Sjedinjenim Američkim Državama (ITLS International) službeno dodijeljen status ovlaštenog ogranka i licenca za samostalno provođenje ITLS tečajeva i izdavanje certifikata. Time je HGSS postao nosilac hrvatske podružnice ITLS-a - ITLS Hrvatska, jedini za ovaj dio Europe. Ovogodišnja Međunarodna Trauma konferencija održana je u gradu Renou u Nevadi (SAD) od 4. do 7. studenoga 2010. Na njoj je sudjelovalo nekoliko stotina liječnika i osoblja hitnih medicinskih službi sa svih pet kontinenata. Sudionici konferencije imali su priliku steći neprocjenjivo obrazovno iskustvo, upoznati nove tehnologije i tehnike te najnovija dostignuća u izvanbolničkoj skrbi o ozljedenicima, a koja su prezentirana od strane stručnjaka s područja hitne medicine širom svijeta. Priznanja dobivena za 2009. i 2010. godinu odraz su napornog rada svih instruktora hrvatske ITLS podružnice i Hrvatske gorske službe spašavanja, a poglavito direktorice Antonije Baranović kojoj iskreno čestitamo!

Vinko Prizmić

Na proslavi Martinja otvorena nova planinarska kuća na Krndiji

HPD »Vidim« iz Kutjeva 6. i 7. studenoga 2010. bio je domaćin iznimno uspješnog planinarskog susreta na obročima Krndije. Vrijeme je i u subotu i u nedjelju bilo lijepo i sunčano, pa se pozivu na tradicionalnu proslavu Martinja u Kutjevu odazvalo više od tridesetak planinarskih društava, ne samo iz Hrvatske, već i iz Bosne i Hercegovine, te iz Vojvodine u Srbiji.

Posebno iznenadenje za planinarske prijatelje bilo je predstavljanje planinarske kuće kutjevačkih planinara koja je dovršena pred samu Martinje. Nalazi se u Krndiji, na predjelu Mlaka iznad sela Mitrovca. Gradile su je vrijedne ruke slavonskih planinara uz potporu Hrvatske turističke zajednice i Turističke zajednice Grada Kutjeva, čiji je predsjednik gradonačelnik Kutjeva Ivica Nikolić. Kuća je sagrađena bez cigle i maltera tako da zadovoljava sve ekološke kriterije, jer je sva od drveta. Nalazi se u planinskom ambijentu, u neposrednoj blizini izvora vode koji nikada ne presušuje, a krasiti ju širok vidik na Požešku kotlinu – Zlatnu dolinu. Kuća je na nadmorskoj visini 613 metara, a na noćenje može primiti 15-20 osoba. Udaljenost od sela Mitrovca do pl. kuće je 45' (postoji obilježena pl. staza), a do kuće se može doći i automobilom. U gradnji kuće posebno su se istakli planinari A. Matić, J. Kukić, Đ. Razumović (Šilo) i I. Fistrić (inače vinski martinjski biskup).

Kolone planinara povukle su se u nedjelju sa svih planinarskih staza Krndije na Trg graševine u Kutjevu, gdje je oko 14 sati počeo program krštenja mošta. Osim mjesnog vinskog biskupa, obredu krštenja mošta naznačio je i požeški vinski kardinal g. Vlado Bauer. Ceremonijal su vodili vinari iz Kutjeva, a bili su prisutni i njihovi poslovni partneri – kupci. Također, prisutni su bili i razni ugostitelji koji su nudili svoje delicije, a

Nova planinarska kuća kutjevačkih planinara na Krndiji

Kutjevo d. d. peklo je, između ostalog i vola na ražnju. Što se tiče zabavnog programa, bilo je glazbe svih vrsta - voditelji su bili glumci Drele i Vid, a kum ovogodišnjeg mošta glumac Špiro Guberina. Na Trgu graševine plesalo se do kasno u noć. Procjenjuje se da je bilo 1500 planinara. Glavni organizator bio je Grad Kutjevo.

Andrija Bošković

Uskoro otvorenje planinarskog skloništa na Skorpovcu

Prošle jeseni, u samo nekoliko radnih dana HPD »Sveti Šimun« iz Markuševca u Zagrebu podignuo je tipsko planinarsko sklonište na Skorpovcu na srednjem Velebitu. U nekoliko akcija na skloništu je također izgrađena nadstrešnica, a u proljeće objekt će biti presvučen drvenim oblicama.

Europsko udruživanje planinarskih saveza

Na poticaj Cluba Alpino Italiano (CAI) 10. listopada 2010. na marginama Opće skupštine UIAA u Bormiju (Italija) održan je inicijativni sastanak za udruživanje europskih planinarskih saveza. Za razliku od sličnih djelatnosti, nacionalni planinarski savezi nemaju svoju europsku federaciju. Iznesena su tri osnovna prijedloga – prvi da se osnuje Europska planinarska federacija u okviru UIAA (Međunarodne svjetske planinarske federacije), drugi da se zainteresirani planinarski savezi uključe u postojeći Club Arc Alpin, planinarsko udruženje osam alpskih država čije je sjedište u Münchenu i treći da se u okviru Europskog parlamenta u Bruxellesu osnuje radna skupina »Mountains of Europe« koja bi za zemlje članice i zemlje kandidatkinje za EU, ovisno o problematici, inicirala i zastupala zajedničke planinarske interese pri raspravama i donošenju propisa iz tog područja. Hrvatski planinarski savez smatra tu opciju najboljom. U Bormiju je imenovana radna skupina za razvoj tog projekta u čijem sastavu su predstavnici Italije (Silvio Calvi), Portugala (Jose Basto), Slovenije (Bojan Rotovnik), Švedske (Pontus Axelsson), Makedonije (Josip Ugrinovski), Njemačke (Josef Klenner) i Hrvatske (Darko Berljak).

Darko Berljak

TOMISLAV CANIC

Radovi na Skorpovcu

Taj objekt planiran u godišnjem planu Komisije za gospodarstvo HPS-a ostvaren je na temelju zajedničkog srednjoročnog projekta HGSS-a i HPS-a čiji je cilj povećanje sigurnosti u hrvatskim planinama. Taj projekt ostvaruje se uz podršku Ministarstva turizma RH. Osnovne postavke su da neka članica Saveza, u ovom slučaju HPD »Sveti Šimun«, preuzme obvezu postavljanja objekta i kasnije brige o upravljanju, a finansijska pitanja zajednički rješavaju HGSS, HPS i rečeno ministarstvo. Nedavno je u sklopu istog projekta otvorena planinarska kuća »Sv. Mihovil« na Kamešnici iznad Voštana kojom će upravljati PD »Jelinak« iz Trilja, a u pripremi je postavljanje još nekoliko takvih objekata sljedeće godine na južnom Velebitu, Dinari i ostalim planinskim područjima u hrvatskim planinama gdje nema prikladnih objekata.

Darko Berljak

Specifične kondicijske pripreme i izvedba uspona na vrhove više od 8000 metara

Pod ovim naslovom 26. studenoga 2010. na Kineziološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu s ocjenom odličan obranila je svoj diplomski rad Daria Bostjančić, članica ženske ekspedicije HPS-a »Mt. Everest 2009« koja je prošle godine sa svojom sestrom Iris stupila na najviši vrh svijeta (8850 m). Inače, njih dvije popele su se i na Cho Oyu (8201 m), šesti vrh na svijetu u jesen 2007. godine.

Ovaj diplomski rad prvi je u Hrvatskoj, a i jedan od rijetkih u svijetu koji obrađuje specifične kondicijske pripreme za uspone iznad 8000 metara, a govori i o načinu izvedbe svih bitnih logističkih i penjačkih detalja od baznih logora do tih himalajskih vrhova. Najviše su opisane kondicijske pripreme i provjere rezultata pet osnovnih vrsta treninga za visine iznad 8000

Daria Bostjančić

metara: brzina, snaga, izdržljivost, penjačka tehnika i aklimatizacija. Nema sumnje da sve zabilježeno u tom diplomskom radu ima svoju utemeljenost, jer je Daria Bostjančić to dokazala u praksi kada se u velikom stilu i bez najmanjih problema popela u prvim jurišnim skupinama na Cho Oyu i Mount Everest.

Darko Berljak

Pomožimo našem suradniku u nevolji!

Nikad ne reci nikad. Nitko ne zna kad i u kojem trenutku će mu zatrebati ruka pomoći. Kada se to dogodi, čovjek u nevolji može se obratiti samo čovjeku. I ova kratka vijest je poziv za pomoći.

Planinar, jedan od inicijatora osnivanja PD-a »Stubaki« iz Stubičkih Toplica i njegov predsjednik te suradnik »Hrvatskog planinara« ostao je bez kuće i svega u njoj, jer je 16. prosinca izgorjela u požaru. Zajedno s njom izgorijela je i sva njegova imovina. Sve pojedinosti o tome mogu se pročitati i vidjeti na internetu, na adresi www.zagorjepublic.com.

Ruka pomoći je potrebna i potrebna je sada. Za sve koji svojim prilogom žele i mogu pomoći, na bilo koji način, evo i podataka: Branko Balaško, mob. 098/205-001, žiro-račun broj 2360000-3112590695, adresa: Pila 93C, 49244 Stubičke Toplice.

Ur.

WWW.IZFOTELJE.COM
WEB DUČAN 0-24 SEDAM DANA U TJEDNU
WWW.IZFOTELJE.COM
Ne gubite vrijeme od boravka u prirodi. Što vam treba naručujte u bilo koje vrijeme, u udobnosti vlastitog doma uz šalicu omiljenog napitka.

NOĆNI YUKON MONOKULARI DALEKOZORI

Više informacija na WWW.LAPIS-PLUS.HR ili WWW.IZFOTELJE.COM

LAPIS PLUS Veliki izbor
WWW.LAPIS-PLUS.HR odjeće, obuće, torbi, ruksaka, noževa, kompasa, dalekozora
TEL:01/4668-785

YUKON PRO-LUX FAST AIM SIMMONS LEADER Razz BlackBird

KALENDAR AKCIJA

- 1. 1. Novogodišnji susret na Vojaku**
Učka, pl. dom na Poklonu
PD »Opatija«, Opatija
Damir Barić, 099/68-09-492;
pdopatija@yahoo.com
- 2. 1. 13. novogodišnji pohod putom »VRA Bljesak«**
Planinarski put »VRA Bljesak«
PD »Zmajevac«, Novska
Davor Augustin, 098/285-004,
davor.augustin@gmail.com; www.pd-zmajevac.hr
- 2. 1. 16. novogodišnji susret planinara**
Klek – pl. dom »Klek«
HPD »Klek«, Ogulin
Franjo Petrušić 047/531-206, 098/827-737
- 6. 1. Pohod Zagorskim bregovitim putem**
Krapinske toplice - pl. kuća »Picejl« - Zabok
PD »Zagorske steze«, Zabok
Darko Turk, 098/163-48-72;
Branko Kraljić, 098/351-363;
www.pd-zagorske-steze.hr
- 9. 1. Zimski susret pri pl. kući »Belecgrad«**
Ivanščica
HPD »Belecgrad«, Belec
Stjepan Hanžek, 091/79-41-399;
Verica Havoić, 098/16-09-056
- 9. 1. Zimski uspon na Pliš**
Pliš
PD »Pliš«, Klana
Gordan Grgurina, 098/460-471;
pd_plis@yahoo.com
- 12. 1. - 31. 3. Planinarska škola**
Rijeka
PD »Kamenjak«, Rijeka
Verdan Grubelić, 091-896-5552;
www.pd-kamenjak.hr
- 16. 1. 17. zimski uspon na Viševicu**
Viševica
PD »Strilež«, Crikvenica
Marijana Mužević, 098/92-87-288,
marijana.muzevic@ri.t-com.hr
- 16. 1. 9. zimski planinarski pohod Sesvete - Lipa**
Medvednica
HPD »Lipa«, Sesvete
www.hpdlipa.hr
- 16. 1. Dan društva HPD »Malačka – Donja Kaštela«**
Pl. kuća »Malačka«
HPD »Malačka – Donja Kaštela«, Kaštel Stari
Petar Penga, 098/95-35-834;
Filip Balić, 098/311-797, filipba@net.hr
- 16. 1. Zimski pohod Vinica – Martinščak**
Pl. kuća »Mladen Polović«
HPD »Vinica«, Duga Resa
Borislav Kranjčević, 098/871-051;
Antun Goldašić, 099/40-40-743;
www.hpd-vinica.hr
- 22. 1. 2. Vincekov planinarski pohod obilaznicom »Za dušu i tjele - Mirko Fulir«**
Marija Bistrica
PD »Grohot«, Marija Bistrica
Vesna Antolić, 098 16 66 484;
Vesna Habazin, 099 31 19 174;
Boris Kličković, 091 92 30 870 ;
pd_grohot@yahoo.com
- 23. 1. 13. Vincekov pohod**
Toplice Sv. Martin – Mursko Središće
PD »Bundek«, Mursko Središće
Sonja Vršić, 091/54-57-377;
Zlatko Bahun 098/220-743;
pdbundek@gmail.com; www.bundek.hr
- 29. 1. 24. planinarska noć u Varaždinu**
Varaždin
HPD »MIV«, Varaždin
Mijo Erjavec, 091/5321570,
mijo.erjavec@gmail.com; www.hpdmiiv.hr;
hpdmiiv@gmail.com
- 30. 1. Zimski pohod u Žumberaku**
Žumberačka gora, Sošice – Sv. Ilija
HPD »Stanko Kempny«, Zagreb
Tomislav Pavlin, 098/313-713, oblikukac@net.hr;
www.stankokempny.hr
- 5. – 6. 2. 6. Ekstremova zimska tura**
Biokovo
SAK »Ekstrem«, Makarska
Dragan Delić, 098/968-77-86;
Vibor Sumić, 099/703-20-40; www.ekstrem.hr
- 12. 2. Valentinovo**
Hotelsko naselje Resnik, Kaštel Štafilić
HPD »Malačka – Donja Kaštela«, Kaštel Stari
Filip Balić, 098/311-797, filipba@net.hr

Dani hrvatskih planinara 2011.

Ove godine Dani hrvatskih planinara održat će se na Omiškoj Dinari od 6. do 8. svibnja. Domaćin će biti PD »Imber« iz Omiša. Podrobnije u idućim brojevima »Hrvatskog planinara« i na internetskoj stranici www.plsavez.hr.

Planinarske hlače **NITO**

59,90 € (442,94 HRK)

Postupak narudžbe:

- mogućnost dostave na poštu u **Brežicama** (plaćate cijenu robe sa slovenskim DDV-om (kataloška cijena), a narudžbi priložimo i obrazac za **tax free**).
- za narudžbu **iznad 50 eura**, poštarina je **besplatna**, inače iznosi 3 eura.
- za dostavu u Hrvatsku, obračunavamo račun s cijenom **bez DDV-a** (dakle kataloška cijena - 16,66%), ali prilikom dostave morate platiti hrvatski **PDV** (23%) i carinu koja se obračunava prema pozitivnoj carinskoj stopi RH.
- Plaćati možete **pouzećem** (tada Vam pošta naplaćuje dodatnih 2,88 eura svojih troškova), **paypalom** ili **karticom**.

Za sve informacije pišite nam na:
info@kibuba.hr